

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

**Qadınların
pensiya yaşı
artırılır**

yazısı səh.13-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 12 yanvar 2024-cü il Cümə № 5 (8378) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

YAP istərsə, parlament buraxılacaq

Növbəti parlament seçkilərinin hansı ilin noyabr ayında keçirilməsi müzakirələri yenidən gündəmdə

yazısı səh.7-də

DSX generalının bacısı oğluna bu səbəbdən 7 il həbs verildi

yazısı səh.3-də

Laçın postuna Rusiya əngəli

yazısı səh.5-də

Bakıda dövlət rəsmisini necə öldürmək istəyirləmiş?

yazısı səh.3-də

Şahramanyanın "fərman"ı ətrafında yeni spekulasiya

yazısı səh.5-də

"Naxçıvanda müəllimlər vahid formaya keçir" iddiası

yazısı səh.3-də

"Azərbaycan Ordusu Zoda girib" yalanının gerçək üzü

yazısı səh.4-də

Beynəlxalq pasport indeksində niyə 70-ci yerdəyik?

yazısı səh.6-da

Almaniyanın "pul istəyirsənsə, Rusiyaya qarşı çıx" şərti

yazısı səh.4-də

Seçkiyə kim nə qədər pul xərcləyib?

yazısı səh.7-də

Şuşada Türkiyə konsulluğunu açmaq zamanı

yazısı səh.11-də

O FOTONUN SİRRİ AÇILDI: İŞGALDAKI DÖRD KƏND AZAD EDİLİR, DÖRD ANKLAV KƏND İSƏ...

Prezident ilk dəfə anklavlarla bağlı detalları açıqladı, iki ölkə arasında ekspert qrupu yaradıla bilər; Zəngəzur dəhlizi mübahisələrinə nöqtə qoyuldu

yazısı səh.8-də

“Esidən eşitsin ki...”

Dövlət başçısının 2 saat 31 dəqiqədə elan etdiyi yeni dövr; müsahibəsindəki mesajlar və nəticələr...

yazısı səh.9-da

Qafar Cəbiyev

AMEA-nın professoru açıqladı: **Makedoniyalı İskəndərin xəzinəsini Azərbaycanda kimlər axtarır?**

yazısı səh.3-də

Mehriban Abasquliyeva

Ev dustağı edilən baş həkim haqda ilginç məlumatlar

yazısı səh.13-də

Martin Rayan

Bakıda həbsdə olan Fransa casusunun etirafları

yazısı səh.11-də

Fransada Azərbaycana qarşı tərribat

Fransa erməni təssübkeşliyini sürdürür. Parisin məşhur Bastiliya meydanında "Dağlıq Qarabağ. Erməni irsi təhlükə altındadır" adlı sərgi açılıb.

Məlumatla görə, sərgi yanvarın 15-dək davam edəcək. Sərgi Paris meriyası və "Şərq Lütfü" katolik təşkilatı tərəfindən təşkil olunub.

Bu barədə Ermənistanın Fransadakı səfirliyi məlumat yayıb.

Açıq səma altında keçirilən sərgidə qondarma "Dağlıq Qarabağ"ın "erməni tarixi və mədəni irsi"ni əks etdirən 30 fotoşəkil yer alıb.

Ermənistanın Fransadakı səfiri Hasmik Tolmacyan Paris meriyasına və "Şərq Lütfü" katolik təşkilatına həmişə Ermənistanı və erməni xalqına yaxın olduqlarına görə təşəkkürünü bildirib.

Sərginin açılışında Paris merinin müavinləri Arnaud Nqəça və Karine Roland, "Şərq Lütfü" katolik təşkilatının prezidenti Jan-lv Tolot, həmin təşkilatın baş direktoru Paskal Qolnış iştirak edib.

Bakıda daşınmaz əmlak bu qədər bahalaşacaq

Ötən il nəzər salsaq görürük ki, əmlak qiymətlərində 25-30%-dək artım oldu. Artım əsasən ilkin mənzil bazarında müşahidə olundu.

Bu sözləri Axar.az-a açıqlamasında daşınmaz əmlak bazarı üzrə ekspert Ramil Qasımzadə deyib.

O bildirib ki, ötən illə müqayisədə bu il də qiymət artımı olacaq:

"Çünki Bakı şəhərində əmlaka tələbat çox yüksəkdir. Hesab edirəm ki, bu il yeni tikililərdə qiymətlər 10%-dək artacaq. Bina tikən sahibkarlar əvvəllər 1 kvadratmetrin maya dəyərini 800-1200 manat olduğunu deyirdilərsə, artıq bu qiymət torpaq sahəsi ilə birlikdə 2000 manata çatıb. Son vaxtlar qiymətlər kvadratmetr üçün 1500-2000 manat arasında dəyişir. Qiymət artımı təkrar mənzil bazarına da təsir edir, əsasən burada 30% artım müşahidə olunur".

Mütəxəssis vurğulayıb ki, ümumiyyətlə, Azərbaycanın daşınmaz əmlak bazarında hər 5 ildən bir artım olur:

"Qiymət artımı əsasən Nərimanov, Xətai, Nizami, Nəsimi və Səbail rayonlarında müşahidə olunacaq. Qeyri-yaşayış sahələrində isə ötən il 20% artım oldu. Bu il 10%-dək bahalaşma ola bilər. Çünki biznes sahələrinə də maraq artdığından, sahibkarlar qiymət artımı ilə üzləşəcək.

Mərkəzi hissələrdə yerləşən qeyri-yaşayış sahələrində daha çox qiymət artımının olacağı gözlənilir. Qiymət 1 kvadratmetr üçün 1-ci mərtəbələrə 8-10 min manat, minimum qiymətlər 5-7 min manat aralığında dəyişəcək. Qiymətlərin artması icarə haqlarına da təsir göstərəcək. İcarə qiymətlərinin təxminən 10-15% civarında artımı müşahidə olunacaq".

Binədə 6 nəfər kolbasadan zəhərləndi

Bakının Xəzər rayonunun Binə qəsəbəsində bir ailənin 6 üzvü qidadan zəhərlənib.

TƏBİB-dən bildirilib ki, yanvarın 11-də saat 10:04 radələrində Respublika Təcili və Təxirəsalınmaz Tibbi Yardım Mərkəzinə qida zəhərlənməsi səbəbi ilə çağırış daxil olub.

Qeyd olunub ki, hadisə yerinə təcili tibbi yardım briqadası cəlb olunub və 6 nəfər müvafiq tibb müəssisəsinə hospitalizasiya olunub: "Onlardan 3 nəfər böyük (2-si qadın cinsli, 1-i kişi cinsli olmaqla) Sabunçu Tibb Mərkəzinə, digər 3 uşaq isə Mərkəzin nəzdində fəaliyyət göstərən Uşaq Yoluxucu Xəstəliklər Xəstəxanasına yerləşdirilib. Hazırda onlara zəruri tibbi xidmətlərin göstərilməsi davam etdirilir, vəziyyətləri stabildir".

Qeyd edək ki, zəhərlənən şəxslərin kolbasadan zəhərləndiyi deyilir.

Abutalıbovun oğlunun adı yeni qalmaqalda

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin sabiq başçısı Hacıbala Abutalıbovun oğlu İsrail Abutalıbov İstanbulda tarixi binaya qanunsuz müdaxilə edib.

APA xəbər verir ki, belə bir iddia ilə Türkiyənin "artigercek.com" saytı çıxış edib.

Bildirilib ki, İsrail Abutalıbov İstanbulun Fatih bölgəsində yerləşən tarixi binanın üstündə yeni mərtəbə inşa edib.

Nəşrin məlumatına görə, həmin bölgədə bir çox mülkə sahib olan İsrail Abutalıbov bərpa adı altında bina-

nın xarici görünüşünə xələl gətirib. Məsələ ilə bağlı şikayət edilsə də, binada inşaat işləri davam etdirilib. Bina- nın yanındakı tikilidə mənzili olan İlyas Bayezit adlı şəxs isə pəncərələrin tamamilə bağlandığını bildirib. Daha sonra Bayezit 2019-cu ildə müxtəlif yerlərə lazımi şikayətlər edib. Bununla belə, şikayətlərə 2020-ci ildə baxılıb.

İstanbul Böyük Şəhər Bələdiyyəsinə, Fatih Bələdiyyəsinə, eyni zamanda digər aidiyyəti qurumlara edilən şikayətlərdən sonra binada lazımi yoxlamalar aparılıb və qanunsuz əlavələrin

olduğu müəyyən edilib.

Qeyd edilib ki, lakin heç bir söküntü aparılmayıb, prokurorluğa müraciət isə nəticəsiz qalıb.

İsrail Abutalıbov da öz növbəsində İlyas Bayezit-dən prokurorluğa şikayət edib. O, İlyas Bayezitin şikayət etməkdə məqsədinin onu pulla hədələmək olduğunu əsas gətirib. Abutalıbov şikayətçinin "Mənə pul verməsən, səndən daha çox şikayət edəcəm" dediyini iddia edib. Beyazit isə Abutalıbovla görüşmək üçün onun ofisinə çağırıldığını, lakin sonradan bu görüşün "basqın" kimi təqdim edildiyini bildirib.

İş adamının Azərbaycandan çıxışı məhdudlaşdırılır

Bakıda məşhur iş adamının ölkədən çıxışına məhdudiyyət qoyula bilər.

"Qaynarinfo"-nun məlumatına görə, iş adamı Şirinov Vüqar İbiş oğlunun vergi borcunun ödəməməsi ilə bağlı İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Dövlət Vergi Xidmətinin Bakı şəhəri Lokal Gəlirlər Baş İdarəsi tərəfindən məhkəməyə müraciət edilib.

Məhkəmədə sahibkar barəsində "Vergi ödəyicisi olan fiziki şəxslərin və ya hüquqi şəxslərin icra orqanının rəhbərinin ölkədən getmək hüququnun müvəqqəti məhdudlaşdırılması haqqında işlər üzrə icraat" iddiası qaldırılıb.

İş Şirvan Kommersiya Məhkəməsinin hakimi Elşən Abdullayevin icraatındadır.

Qeyd edək ki, Vüqar Şirinov "Planet" şadlıq sarayının sahibi kimi tanınır. O, 2017-ci ildə direktoru olduğu "Karvan-K" istehsalat Kommersiya şirkətinin təbəçiliyində olan "Planet" şadlıq sarayının arxa hissəsində 9 ədəd ağac qanunsuz kəsdiyi üçün həbs edilib. 2020-ci ildə sözügedən şirkətin qanuni təmsilçiliyindən ayrılıb və yerinə Abbasov Ramin Misir oğlu gətirilib.

Araşdırmaya görə, hazırda Vüqar Şirinovun 12876.06 vergi borcu var.

Azərbaycanda qoyunlar niyə azaldı?

2023-cü ilin on bir ayında Azərbaycan xaricdən 24 milyon 211 min ABŞ dolları dəyərində diri qoyun idxal edib ki, bu da ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 75,1% çoxdur.

Bu barədə Dövlət Statistika Komitəsinin məlumatında bildirilib.

Belə ki, idxal olunan diri qoyunların sayı 312 min 933 ədəd təşkil edib. 2022-ci il bu say 167 min 967 ədəd olub.

2023-cü ildə 1 diri qoyunun qiyməti 132 manat, 2022-ci ildə isə 140 manat olub.

Dövlət Statistika Komitəsinin sentyabrda açıqladığı hesabatla görə, Azərbaycanda qoyun istehsalında 8,9% azalma müşahidə olunub.

Cari ilin doqquz ayında 2 milyon 533 min 192 baş iribuynuzlu mal-qara istehsal olunub, bu da 2022-ci ilin yanvar-sentyabrı ilə müqayisədə 113 min 405 baş və ya 4,3% azdır.

Son 9 ayda istehsal olunmuş iribuynuzlu mal-qara içərisində inək və camış istehsalı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 3,4% və ya 43 min 930 baş az olub.

2023-cü ilin yanvar-sentyabrında donuz istehsalı ötən ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 4,7% və ya 929 baş azalıb.

REPORTERS WITHOUT BORDERS
FOR PRESS FREEDOM

"Sərhədsiz Reportyorlar"dan etiraz

"Sərhədsiz Reportyorlar" (SQ) beynəlxalq jurnalistlərin müdafiə təşkilatı jurnalistlər Ülvi Həsənlı, Sevinc Vəqifqızı və Hafiz Babalının hələ də həbsdə saxlanılmasını pisləyib. Bu barədə "Turan" məlumat yayıb.

Ülvi Həsənlı, Sevinc Vəqifqızı və Hafiz Babalı 2023-cü ilin noyabr-dekabr aylarında xarici valyuta qaçaqmalçılığı ittihamı ilə həbs ediliblər. Yanvarın 10-da məhkəmə bu üç jurnalisti ev dustaqlığına keçirməkdən imtina edib. Eyni iş üzrə Abzas Media-nın daha iki əməkdaşı - Nərgiz Absalamova və Məhəmməd Kekalov da prosesə cəlb olunub.

Makedoniyalı İskəndərin xəzinəsini Azərbaycanda kimlər axtarır?

AMEA-nın professoru sensasion faktlar açıqladı

"Hələ yüz il öncə birbaşa ermənilərin fitvası ilə "qara arxeologiya" ilə məşğul olanlar Şirvan ərazisində Makedoniyalı İskəndərin xəzinəsinin axtarışı adı altında çoxsaylı abidələrimizi dağıdaraq məhv etdilər. Vətənimizin bütün guşələrindəki daş qoç fiqurları guya içərisində qızıl var imiş kimi sındırılaraq məhv edildi". AMEA Arxeologiya və Antropologiya İnstitutu Albənişnəşliq Elmi Mərkəzinin rəhbəri, tarix elmləri doktoru, professor Qafar Cəbiyev müəllif yazısında belə qeyd edib.

Q.Cəbiyev yazır ki, bir neçə il öncə Mədəniyyət Nazirliyi, Arxeologiya İnstitutu və Goranboy Rayon İcra Hakimiyyəti rəhbərləri sövdələşərək külli miqdarda qızıl tapmaq ümidi ilə respublika ərazisindəki ən nəhəng kurqanlardan birini - Osmantəpə kurqanını ağır texnikadan istifadə etməklə yerlə-yeksan etdilər: "Cəlilabad, Lerik, Qəbələ, Oğuz, Şəki, Zaqatala və digər rayonların ərazisində də çox ciddi dağıntılara yol verildi. Əfsus ki, "qara arxeologiya"nın qaradan da qara olan "ənənə" və əməlləri bu gün daha geniş miqyasda tüğyan etməkdədir.

Son vaxtlar ən azı sosial şəbəkələrdə yer alan heyecanlı siqnal və xəbərlər "qara arxeologiya" ilə məşğul olanların yenə də intensiv iş başında olduğunu deməyə əsas verir. Məsələn, ötən ilin avqust ayında Basqalda arxeoloji tədqiqatlara rəhbərlik etdiyim vaxt İsmayilli rayonunun Sulut kəndi üzrə meşəbəyi işləyən Rövşən Cəlilov yenə telefon açaraq, ha-

radasa, kimlər tərəfindənsə hansısa abidənin dağıldığı barədə məlumat verdi. Söhbət Sulut kəndindən təqribən 1.5-2 km şimalda, məşhur Sulut buxanası yaxınlığında olan və yerli sakinlərin "məscid yeri" kimi tanıdığı abidədən gedir. Məlumat üçün bildirək ki, orada abidə olduğunun heç bir yerdə şübhə yaranmır. Amma "qara arxeologiya" ilə məşğul olan dəstə çox güman ki, müasir texniki vasitələrdən istifadə etməklə ərazidə abidə olduğunu bilib və orada üzdənirəq axtarış aparıblar. Müşahidələrimiz onu deməyə əsas verir ki, orada 4-5 nəfər olmaqla, həm də motorlu vasitələrdən istifadə olunmaqla ən azı bir həftə "iş gəlib". Sulutda və digər yerlərdə törədilən dağıntılar cəzasız qaldığından "qara arxeologiya" ilə məşğul olanlar növbəti ünvanlarda "işə"

başlayıblar. Bu dəfə İsmayilli rayonunun Gəndob kəndi yaxınlığında abidəni dağıdaraq, tapıntıları məhv edərək Girdimançayın yatağına töküblər. Bununla da kifayətlənməyərək daha sonra Lahic ətərafı abidələrə hücumla keçiblər".

Professor sual edir: "Nəhayət, onların kimliyi aidiyyəti dövlət orqanları və yerli hakimiyyət strukturları tərəfindən nə vaxtsa müəyyən edilərək bütün bunlara hüquqi qiymət verilməkdir?!. Məlum olduğu kimi, ölkə ərazisindəki tarixi-mədəni irsin qorunması işi birbaşa olaraq Mədəniyyət Nazirliyi yanında Mədəni İrsin Qorunması, İnkişafı və Bərpası üzrə Dövlət Xidməti cavabdehdir. Həmin qurumun işə rayonların hər birində ən çoxu 3-4 əməkdaşı var. Təbii ki, bir ədəd xidməti maşını belə olmayan həmin əməkdaşlar

gecə-gündüz hərəkətdə olsalar belə, xidmət ərazilərindəki çoxsaylı tarixi abidələrin mühafizəsini təşkil edə bilməzlər. Odur ki, bu sahədə nəzarət və idarəçiliyi təkmilləşdirmək məqsədilə təcili olaraq effektiv tədbirlər görülməlidir. Amma bununla da kifayətlənmək olmaz. Maarifçilik işi də gücləndirilməlidir. Uşaqdan böyüyədək hər kəs əcdadlarımızın tikdiyi, qurub yaratdığı, qoruyaraq, yaşadaraq, əzizləyərək nəsil-dən-nəsilə ötürmüş olduğu bu dəyərləri gələcək nəsillər üçün yaşatmağın məsuliyyətini dərk etməlidir. Rayon rəhbərləri də, bələdiyyələr də, yerli icra nümayəndələri də, sahə müvəkkilləri də, kənd ziyalıları da, bir sözlə, bütün ictimaiyyət tarixi-mədəni irsimizə sahib durmağı özünə borc bilməlidir".

□ "Yeni Məsəval"

DSX generalının bacısı oğluna bu səbəbdən 7 il həbs verildi

Dövlət Sərhəd Xidmətinin generalı Aqil Babayev bacısı oğlu Aydınov Ümid Aydın oğlu qız qaçırdığı üçün həbs olunub.

"Unikal" xəbər verir ki, əslən Şəki rayonundan olan Ümid Aydınov dostu ilə birgə Qax rayonunda evlənmək məqsədilə S.Abdullayevanı qaçırb. Ancaq qız evi şikayət etdiyindən Aydınov Ümid Aydın oğlu və Həmidov Elvin Nemət oğlu Cinayət Məcəlləsinin 144.2.3-cü (adam oğurluğu - bir qrup şəxs, qabaqcadan əlbir olan bir qrup şəxs və ya müştəkkil dəstə və ya cinayətkar birlik (cinayətkar təşkilat) tərəfindən törədildikdə) və 149.1-ci (zorlama - yəni zərərçəkmiş şəxsə və ya başqa şəxslərə qarşı zor tətbiq etməklə və ya belə zor tətbiq etmə hədəsi ilə və ya zərərçəkmiş şəxsin köməkəsinə vəziyyətindən istifadə etməklə onunla cinsi əlaqədə olma) maddələri ilə ittiham olunub.

Şəki Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə hər iki şəxs azadlıqdan məhrum edilib. Məhkəmə Ümid Aydınova 7 il həbs cəzası verib.

Qeyd edək ki, general-mayor Aqil İnşallah oğlu Babayev Dövlət Sərhəd Xidmətinin Xudat sərhəd dəstəsinin rəisi olub.

"Naxçıvanda müəllimlər vahid formaya keçir" iddiası

Son günlər müxtəlif sosial şəbəkə ünvanlarında və media saytlarında Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil Nazirliyinin ümumi təhsil müəssisələrinin pedaqoji heyətinin vahid uniformaya keçməsi tələbi ilə bağlı yayılan məlumatlar yer alıb.

Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən məsələyə rəsmi münasibət bildirilib.

Qeyd edilib ki, Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil Nazirliyinin tabeliyində olan ümumi təhsil müəssisələrində çalışan pedaqoji heyətin vahid uniformaya keçməsi barədə hər hansı qərar və ya tapşırıq verilməsi ilə bağlı yayılan məlumat dezinformasiyadır və həqiqəti əks etdirmir: "Bildiririk ki, müəllimlərin etik davranış prinsipləri və tələbləri, geyim qaydaları, cəmiyyətdə özünüifadə formaları, loyallıq, təhsil prosesi iştirakçılarının qarşılıqlı münasibətləri və s. kimi tələb və gözlənilən Azərbaycan Respublikası Təhsil Nazirliyinin 16 may 2014-cü il tarixli, 600 nömrəli əmri ilə təsdiq edilmiş "Müəllimlərin etik davranış qaydaları" ilə tənzimlənir. Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil Nazirliyi tərəfindən verilən qərar və tapşırıqlar qanunvericilikdə öz əsasını tapan normativlərə uyğun verilir.

Əlavə olaraq bildiririk ki, hər hansı fakta söykənməyən, rəsmi təsdiqini tapmayan dəqiqləşməmiş məlumatların media qurumlarında paylaşılması 150 ilə yaxın müddətdə formalaşmış milli media dəyərlərimizə və peşəkar jurnalistika anlayışına ziddir. Həqiqəti əks etdirməyən məlumatların ucuz populyarlıq naminə yayılması cəmiyyəti çaşdırmağa xidmət edir. Bildiririk ki, gələcəkdə bu kimi hallar təkrarlanarsa, hüquqi müstəvidə tərəfimizdən adekvat addımlar atılacaq. Vətəndaşları rəsmi olmayan məlumatlara inanmamağa çağırırıq. Eyni zamanda media nümayəndələrinə Naxçıvan Muxtar Respublikasının Təhsil Nazirliyi ilə bağlı məlumat paylaşarkən media üzrə məsul əməkdaşımız vasitəsilə məlumatı dəqiqləşdirməyi tövsiyə edirik", - məlumatda deyilir.

Bakıda xarici dövlət rəsmisini necə öldürmək istəyirləmiş? - şok ssenari

Xarici ölkə vətəndaşları Yazdan Shenan Khaled Hossein Ramezanali və Javidanhelan Ehsan Hosseinin barəsində Azərbaycan Respublikası Dövlət Təhlükəsizliyi Xidmətində ibtidai istintaqı başa çatmış cinayət işi Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinə daxil olub.

Cinayət işi üzrə məhkəmə baxışı hakim Novruz Kərimovun icraatına verilib.

Məhkəmənin hazırlıq iclasının vaxtı 17 yanvara təyin edilib.

Yazdan Shenan Khaled Hossein Ramezanali və Javidanhelan Ehsan Hossein Azərbaycana əfsanə motiv altında gələrək, digər xarici dövlət rəsmisi kimi fəaliyyət göstərən xarici ölkə vətəndaşının Azərbaycan Respublikasına növbəti səfəri zamanı Bakı şəhərində ona qarşı sui-qəsd (terror aktı) törətməyə hazırlıq hərəkətlərində ittiham olunurlar. Həmin şəxslər 2023-cü ilin may ayının 31-də

Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti tərəfindən həyata keçirilmiş əməliyyat tədbirləri nəticəsində saxlanılıb, cinayət əməlləri ifşa olunub, Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 28 (cinayətə hazırlıq), 277-ci (Dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə) maddələri ilə məsuliyyətə cəlb edilərək həbs ediləblər.

Qeyd edək ki, Cinayət Məcəlləsinin 277-ci maddəsi ilə on dörd ildən iyirmi ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə və ya ömürlük azadlıqdan məhrum etmə cəzası nəzərdə tutulur.

Təhlükəli arıqlama məhsulları satanlar saxlanıldı

barədə çoxsaylı məlumatlar daxil olub.

DİN xəbər verir ki, bu istiqamətdə polis əməkdaşlarının Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin mütəxəssislərinin iştirakı ilə keçirdikləri növbəti tədbirlər zamanı 1993-cü il təvəllüdlü Cəlal Həmidov və 1994-cü il təvəllüdlü Elşən Məmmədovun qeyd olunan qeyri-qanuni fəaliyyətlə məşğul olaraq mənşəyi məlum olmayan bioloji aktiv qida məhsulları satmaları aşkar edilib.

Həmin məhsullardan götürülən nümunələr tərkibinin müəyyən edilməsi üçün Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun laboratoriyasına təqdim edilib. Alınmış mütəxəssis rəyində qida əlavələrinin tərkibində üzərindəki göstəricilərə uyğun olmayan, kənar zərərli kimyəvi maddələrin aşkar edildiyi və onların insan sağlamlığı üçün ciddi təhlükə mənbəyi olduğu təsdiq olunub. Faktla bağlı araşdırmalar davam etdirilir.

Sonda qeyd edək ki, insan sağlamlığı fərdi məsələdir və vətəndaşlara sağlamlıqlarının qeydinə qalan zaman yalnız tibbi təhsili olan həkimlər tərəfindən təyin edilən preparatlarıdan istifadə etməyi tövsiyə edirik.

Ölkə ərazisinə qanunsuz yollarla gətirilən keyfiyyətsiz, mənşəyi və tərkibi standartlara cavab verməyən bioloji aktiv qida məhsullarının sosial şəbəkələrdə reklam edilərək qanunsuz satışının təşkil edildiyi

Ermeni mediası guya Azərbaycan Ordusunun əsgərlərinin Göyçə mahalının Zod kəndinə girməsi barədə iddia yayıb. “Hərparak” “öz mənbəsinə istinadla” Azərbaycan əsgərlərinin 31 dekabr 2023-cü il saat 22:00-dan 1 yanvar 2024-cü il səhərə qədər Zod kəndi istiqamətində erməni hədəflərini atəşə tutduğunu, “xoşbəxtlikdən” heç bir itki olmadığını xəbər verib. Hətta azərbaycanlı əsgərlərin Zod mədəninin tualetinə girərək, “ermənilər üçün” siqaretlər qoyduğunu və təhqiramiz sözlər yazdığını da bildirib.

Hərbi mənbələr vurğulayıb ki, artıq aylardır sərhəddə heç bir gərginlik yaşanmır və görünür, bu sakitlik və müsbət notlar kimlərə narahat edir. Erməni nəşri Ermənistan Müdafiə Nazirliyinə sorğu verdiyini, ancaq təsdiq ala bilmədiyini yazmaqla, məlumatın feyk olduğunu dolayısı ilə təsdiqləyib. Bununla informasiya təxribatına yol vermiş erməni mediası hansısa siyasi kluarların təlimatlarını yerini yetirmiş oldu. Çünki Ermənistan xeyli vaxtdır ki, Azərbaycan haqda aqressor imici formalaşdırmağa, beynəlxalq ictimaiyyətin bizi qınamasına nail olmaq istəyir. Hətta Avropa Parlamentində çıxışı zamanı Paşinyan iddia etmişdi ki, Azərbaycan Ermənistanın 5 min kvadratkilometr ərazisinə daxil olub. Halbuki nə sərhədlər dəqiqləşib, nə demarkasiya işləri aparılıb, şərti sərhəd mövcuddur. İndi isə erməni KİV-ləri ordumuzun Göyçəyə girdiyi haqda məlumatlar tirajlamaqla diqqəti cəlb etmək niyyətindədir.

Bu mövzuda **təhlilçi Asif Nərimanlı** hesab edir ki, Azərbaycan Ordusunun Zod (Söyüdlü) mədəninə daxil olduğu haqda tirajlanan iddia ilk baxışdan Paşinyan hakimiyyətinə qarşı ittiham kimi görünür. Onun fikrincə, belə bir iddianı gündəmə gətirməklə “Paşinyan Bakı ilə sülh danışıqları aparır, amma Azərbay-

cən Ordusu irəliləyir” tezisini təbliğ etməyə çalışırlar: “Lakin burada bir məqam şübhələr də yaradır - Ermənistan Xarici İşlər Nazirliyi sərhəddə qoşunların “güzgü prinsipi” əsasında çıxarılması haqda təkliflərinin qüvvədə olduğunu bəyan etdi. İrəvan Azərbaycan Ordusunun sərhəd boyu ərazilərdə mövqe tutduğu strateji yüksəkliklərdən geri çəkilməsinə nail olmağa hesablanmış bu təklifini daim səsləndirir, lakin bu haqda danışmağa zəmin yaradan hansısa hadisənin baş verməməsi xüsusilə diqqət çəkir”.

Siyasi şərhçi hesab edir ki, İrəvan “güzgü prinsipi”nin vacibliyini göstərmək üçün sərhəddə gərginliyin olmasında maraqlıdır: “Bu baxımdan, Ermənistan XİN-in bəyanatından sonra “Azərbaycan Ordusunun Zodda daxil olması” iddiasının tirajlanması diqqəti rəsmi İrəvanın üzərinə yönəldir. İstisna deyil ki, “güzgü prinsipi”ni yenedən gündəmə gətirən Ermənistan hakimiyyəti belə bir iddia ilə sərhəddə gərginliyin davam etdiyini və yeganə çıxış yolunun qoşunların geri çəkilməsi olduğunu göstərmək istəyir. İddianın müxalif mediada tirajlanması iz azdırmaq məqsədi daşıya bilər”.

Hərbi ekspert Telman Qasimovun “Yeni Müsavat”-a bildirdiyinə görə, erməni mediasının ötən həftə

“Azərbaycan Ordusu Zoda girib” yalanının gerçək üzü

Hərbi ekspert: “Bu şayiələri yaymaqla erməni xalqına demək istəyirlər ki...”

yaydığı bu xəbər şayiə idi və daha çox baş nazir Nikol Paşinyana qarşı hesablanmış provokasiya idi. Hərbi analitik bu informasiyaların yayıldığı zamana diqqət yetirməyi zəruri bilir: “Bu xəbərlər o vaxt tirajlandı ki, xarici işlər naziri Ararat Mirzoyan qoşunların güzgülü effekti ilə geri çəkilmək məsələsini qaldırmışdı. Bu şayiələri yaymaqla demək istəyirlər ki, Paşinyan sülh sə-

nədi imzalamağa gedir, amma Azərbaycan Ordusu Ermənistanə daxil olur. Çünki Ermənistan dövlət institutlarının ritorikası bundan ibarətdir ki, sülhün reallaşması mümkündür. Ancaq erməni mətbuatı yazır ki, siz sülhə qol çəkməyə gəldiniz, Azərbaycan hərbiçiləri Zoda giriblər. Yəni panikadır, xalqda, əhalidə sülhə qarşı fikir yaratmaq məqsədi daşıyır. Ona görə də təbii olaraq Er-

mənistan Müdafiə Nazirliyi informasiyanı təkzib etdi. Əslində biabırılıqdır. Sülh müqaviləsinin imzalanmasına mane olmaq istəyirlər. Açıq, tez vaxtda sənədin imzalanmasını da gözlemirəm”.

Politoloq Murad Sadəddinov isə “Yeni Müsavat”-a açıqlamasında bu məlumatları yayanların arxasında ciddi siyasi qüvvələrin dayandığını düşünür:

“Azərbaycan ikitərəfli danışıqlara üstünlük verir. Bu cür müstəvidə gedən danışıqlar üçüncü qüvvələrin ürəyincə deyil. Kənardakı oyunçular, qarant, vasitəçi olub Cənubi Qafqazda təsir gücünü artırmaq istəyənlər bu ikitərəfli danışıqlardan narahatdırlar. Ona görə mane olmağa çalışırlar. Azərbaycan vasitəsilə bunu edə bilmirlər. Ermənistan isə həddən artıq zəifdir, kənar oyunçuların təsiri altındadır, onların siyasətini yerinə yetirirlər. Ona görə bu xəbərləri yaymaqla ikitərəfli danışıqların effektiv inkişafına əngəl olmağa cəhd edirlər”.

“Hazırda yerüstü üsuldan yeraltı qızıl hasilatı üsuluna keçid aparılan Zod (Sotk) mədəninə yoxlamalar aparılır”. Bunu Ermənistanın Təbiəti Mühafizə və Mineral Ehtiyatlar üzrə Müfəttişlik Orqanının rəhbəri Ovannes Martirosyan deyib. “Mədənin istismarında heç bir problem yoxdur, sadəcə olaraq, iş üsulu dəyişir. Məhz buna görə mədən işləmir. Başqa problemi yoxdur”, - o bildirib. Martirosyan qeyd edib ki, Azərbaycanın mədənə bağlı hərəkətlərində heç bir problem yoxdur.

□ **Emil SALAMOĞLU**
“Yeni Müsavat”

Almaniyanın “pul istəyirsənsə, Rusiyaya qarşı çıx” şərti

Ermənistan Qərbin pul tələsinə düşməyə həvəslənir

“Almaniya Rusiya sərhəddələrinin Ermənistandan tezliklə çıxarılmasında maraqlıdır və anti-Rusiya addımları müqabilində Berlin İrəvana maliyyə yardımı təklif edir”.

Bu barədə Rusiya mediası yazır. İddia olunur ki, Almaniya Ermənistanı Qərbin anti-Rusiya siyasətinə sürükləməyə çalışır. “Berlinin vəzifəsi İrəvanla Moskva arasında mümkün qədər ixtilaf yaratmaqdır. Almanlar Rusiya sərhəddələrinin Ermənistan ərazisindən tez çıxarılmasında və dövlət aparatını, o cümlədən silahlı qüvvələrin, kəşfiyyat xidmətlərinin və hüquq-mühafizə orqanlarının Rusiyaya rəğbəti olanlardan təmizləməkdə maraqlıdır. Bunun müqabilində isə Berlin İrəvana maliyyə və texniki yardım göstərməyi, o cümlədən Paşinyan hökumətinə Qarabağ bölgəsini tərk etmiş erməniləri kütləvi mühacirətdən saxlamaq səylərinə maddi dəstək verməyi təklif edir”.

Yada salmaq ki, Almaniyanın xarici işlər naziri Annalena Berбок noyabr ayında Ermənistanə rəsmi səfərdə olub. Almaniya nazir İrəvanda erməni həmkarı Ararat Mirzoyanla birgə mətbuat konfransında diqqətçəkən bəyanat vermişdi. O deyib ki, həm Almaniya, həm də Ermənistan Rusiyadan enerji təchizatından əhəmiyyətli dərəcədə asılıdır: “Biz Er-

mənistanın Rusiyadan necə asılı olduğunu da başa düşürük. Bunu bir gündə dəyişmək olmaz. Amma siz onu da bilirsiniz ki, asılılığı azaltmaq üçün bizə etibarlı tərəfdaşlar lazımdır. Enerji təhlükəsizliyini təmin etmək üçün yeni layihələrə, yeni infrastrukturlara ehtiyacımız var”.

Berбок Qarabağı könüllü tərk etmiş ermənilərlə görüşüb, onlara dəstək ifadə edib. Maddi dəstəyə gəlincə, Almaniya hökuməti Ermənistanə 84,6 milyon avro məbləğində yardım paketini təsdiqləyib.

Deputat Azər Badamov Almaniyanın II Dünya müharibəsinin heyfini çıxmaq niyyətində olduğunu düşünür: “Al-

maniyanın dövlət rəhbərliyi faşizmin dirçəldilməsi arzusunda idi və bu gün hələ də 1945-ci ildə müharibədə uduzmağın acısını yaşayır. Məhz onun göstəricidir ki, Ukrayna müharibəsinə görə ABŞ-ın Rusiyaya qarşı elan etdiyi sanksiyalara birinci qoşulub. O cümlədən Ukraynadan ən çox qaçqın qəbul edib, hərbi yardımlar göstərər və Rusiya-Ukrayna müharibəsinin mümkün qədər uzanmasına çalışır. O cümlədən Ermənistanı hər vasitə ilə Rusiyanın təsiri altında çıxartmağa çalışır. Ona görə də Ermənistan Rusiya sərhəddələrini ölkəsindən çıxaracağı və rusiyanönlü kadrları hakimiyyətdən uzaqlaşdıracağı təqdirdə maliyyə və texniki

dəstək göstəriləcəyi deyilir. Qarabağı könüllü tərk etmiş ermənilərə maliyyə yardımları göndərir. Məqsəd isə Rusiyanı mümkün qədər təcrid etmək, müharibələrə sövq etmək və zəiflətməkdir. Ermənistanə gəldikdə isə bu ölkə Rusiyadan birbaşa asılıdır. Paşinyan hakimiyyəti siyasətini Qərblə, iqtisadiyyatını isə Rusiya ilə davam etdirməyə can atır. Bu da mümkün məsələ deyil. Çünki iqtisadiyyat siyasətin vektorlarını müəyyən edir. Almaniya nə qədər çalışsa da, Ermənistanı Rusiyadan uzaqlaşdırma bilməyəcək. Məhz onun göstəricidir ki, Rusiyanın iştirak etdiyi KTMT və digər tədbirlərdən imtina edən Ermənistan Peterburqda keçirilən MDB dövlət

başçıların qeyri-rəsmi sammitinə qaça-qaça getdi. Rusiyanın Ermənistanə mövcudluğu uzun illər davam edəcək. Bəlkə də Rusiyanın Ermənistanə hərbi mövcudluğu əbədi olacaqdır”.

BAXCP sədrinin müavini, politoloq Niyaməddin Orduxanlı hesab edir ki, Avropa rus qazı olmadan yaşaya bilməz: “Qərb çox yaxşı bilir ki, Rusiya Ermənistanə böyük təsir etmək gücündədir və birbaşa Ermənistan Rusiyadan asılı vəziyyətdədir. Təkcə enerji, qaz, neft asılılığı deyil, bütün mənalarda asılıdırlar. Məgər Almaniyanın özü belə bu gün Putindən asılı deyil? Almaniyanın rəhbərliyində olan siyasətçilərin, məmurların çoxu Rusiyadan asılı durumdadır. Çoxlarını Putin pulun müqabilində əldə edib. Almaniya, o cümlədən Avropanın özü bu gün tək qaz təchizatına görə Rusiyadan asılı deyil? Putin Avropanı bu qış gecəsi dondura bilər. Sadəcə, Almaniya ABŞ-ın Rusiyaya olan münasibətinə görə üzde bu cür bəyanatlar verirlər. Paşinyan da çox yaxşı bilir ki, Putin heç zaman razı olmaz ki, Ermənistan rus qoşunları çıxarılınsın. İndiki vəziyyətdə Paşinyan mümkün qədər ilə Avropadan “nə qoparsaq, qənimətdir” prinsipini işə salıb. Almaniya Qarabağdan köçən ermənilərlə bağlı verdiyi bəyanatda ermənilərin könlünü xoş

etmək üçün edir. Xalq qazanır. Ermənilər onsuz da dilənməyi xoşlayırlar. 100 milyon avro ilə nəyi həll edə bilərlər ki?! Rusiya ermənilərə qazı, nefti su qiymətinə verir. Bütün infrastruktur Rusiyanın əlindədir. Putin Ermənistanı özünün subyekti kimi görür. Ermənistan faktiki indiki situasiyada həm Qərbdən, həm ABŞ-dan, həm də Rusiyadan nə qədər çox qoparmaq haqqında düşündür. Erməni xislətinə uyğun davranır. Rus hərbiçilərinin narkotiklə həbs olunmasına gəldikdə isə, inanmıram ki, ermənilər bundan artıq qabağa getmiş olsunlar. Yaxın günlərdə hərbiçilərin azad olunmasını görəcəyik”.

Beynəlxalq Münasibətlər və Diplomatiya Araşdırmaçları Mərkəzinin eksperti Kənan Novruzov isə Ermənistanə edilən pul təklifini təsadüfi saymır: “Qərb uzun müddətdir ki, Ermənistanı Rusiyadan qoparmağa çalışır. Bunun üçün müxtəlif vasitələrdən istifadə olunur. Almaniya da belə Qərb ölkələrindəndir. Bu dövlətlərin əsas məqsədi Rusiyanın mövqelərini zəiflətməkdir. İrəvanla Moskva arasında yaranan və gəldikcə daha da gərginləşən, geri dönüşü olmayan ixtilaf məhz Qərb ölkələrinin səylərinin nəticəsidir. Qərbin, o cümlədən Almaniyanın sifarişinin icrası qarşılığında Ermənistanə pul təklif etməsi də təsadüfi deyil. Çünki başa düşürlər ki, İrəvanın indi maliyyəyə ehtiyacı var...”

□ **Cavanşir ABBASLI**
“Yeni Müsavat”

Ölkə başçısının yerli jurnalistlərə verdiyi müsahibə cəmiyyətdə cavabsız qalmış bir çox suala aydınlıq gətirdi. Azpolitika.info saytı iddia edir ki, Qarabağdakı uğurlarımızı “birmənalı olaraq hər şey Rusiyanın razılığı ilə edilib”, “Rusiya razı olmasaydı, Qarabağı ala bilməzdik” və sair bu kimi söyləntilərin həqiqəti əks etdirmədiyi təsdiqlənib.

Məsələn, ölkə başçısı 2020-ci il 9 noyabr sazişindən sonra Laçın yolunda yaranmış vəziyyəti xatırlatdı və həmin vaxt bu yolla ermənilərə silah-sursat daşınmasına baxmayaraq, Rusiyanın Azərbaycanın haqlı tələblərinə məhəl qoymaq istəmədiyini qeyd etdi: “Müəyyən müddətdən sonra, xüsusilə görəndə ki, bu yol vasitəsilə Ermənistan Qarabağa silah-sursat, minalar göndərir, hərbi birləşmələrin rotasiyası həyata keçirilir, biz məsələ qaldırmağa

başlamışdıq ki, artıq biz bu yola nəzarət etməliyik. Əfsus ki, o vaxt Rusiya tərəfi buna müsbət yanaşmadı. Ancaq biz yenə də öz səylərimizi davam etdirirdik, mən dəqiq deyə bilərəm ki, uzun müddət ərzində - beş dəfə Rusiya tərəfinə ən yüksək səviyyədə müraciət edilmişdir ki, gəlin, bu yola birlikdə nəzarət edək. Çünki belə çıxır ki, siz buna tam nəzarət edə bilərsiniz, hətta yaqin yadınızdadır, orada aşkarlanmış minaların da istehsal müddəti çox böyük suallar

Laçın postuna Rusiya əngəli

Prezident ötən il aprelin 23-də baş verən hadisəyə aydınlıq gətirdi

fə “ən yüksək səviyyədə” Rusiyaya həmin yola birgə nəzarət etmək təklif olunsa da, Kreml bundan imtina edib. Bundan sonra isə Azərbaycan özü “sülhməramlılar”ın “xidmətindən” istifadə etmədən öz suveren sərhədlərini bərpa edib və burada Rusiya hərbi kontingentinin iştirakı olmadan Azərbaycanın sərhəd-keçid məntəqəsi yaradılıb. Prezident “bəzi səylərə baxmayaraq, oradan artıq heç yere getmədik” deyərək, həmin “səylərin” kimlər tərəfindən edildiyini də yaxşı bilirlik və Moskvadan gələn açıqlamalar hələ yaddan çıxmayıb...

O vaxt, məsələn, Rusiya, Ukrayna və bir çox Qərb ölkələrinin müstəqil ekspertləri Azərbaycanın bu addıma müstəqil şəkildə getdiyini, sərhədə nəzarəti öz əlinə aldığı bildirirdilər və bunu rəsmi Bakının iradəsinin təcəssümü hesab edirdilər.

□ “Yeni Müsavat”

Daha bir erməni hərbi öldü - son iki gündə üçüncü...

Ermənistanda daha bir hərbi öldü. Bu barədə “Hraparak” qəzeti məlumat yayıb.

Bildirilir ki, hadisə Qeqarkunikdə baş verib. Hərbiçinin idarə etdiyi “Volkswagen” markalı avtomobil hərəkət zolağından çıxıb.

34 yaşlı hərbiçinin Vardenisdə yerləşən “N” sayılı hərbi hissədə xidmət etdiyi bildirilir.

Qeyd edək ki, ötən gün Ermənistanda 2 hərbi qeyri-döyüş şəraitində ölüb.

Ermənistanın Göyçə mahalının Azad kəndi yaxınlığında yerləşən hərbi hissələrindən birində ötən ilin yanvarında yanğın baş verib, nəticədə 15 əsgər ölmüşdü.

Yanğın baş verən hərbi hissə Azərbaycan sərhədinə yaxın ərazidə yerləşirdi.

yaratdı. 2021-ci ildə Ermənistanda istehsal edilmiş minalar oraya necə gətirildi? Yəni təbii ki, bu minalar həmin o Laçın-Xankəndi yolu vasitəsilə gətirilmişdi. Ona görə biz məsələ qaldırdıq ki, gəlin, birgə postda biz də dayanaq və nəzarəti gücləndirək, eyni zamanda Rusiya sülhməramlı qüvvələrinə də olan tənqidi yanaşma

da səngiyər. Çünki biz məsuliyyəti sizinlə bir növ bölüşdürmüş olacağıq. Ancaq əfsus ki, buna razılıq verilmədi. Nəhayət, aprelin 23-də bizim başqa çarəmiz qalmamışdı, biz daha gözləmək fikrində deyildik. Biz bir neçə saat ərzində həmin o Həkəri çayının üzərindəki körpüdə yerləşdik. Təbii ki, buna hazırlıq aparılmışdı və

bəzi səylərə baxmayaraq, oradan artıq heç yere getmədik”.

Sayıt ölkə başçısının söylədiklərindən belə nəticəyə gəlir ki, Azərbaycan aprelin 23-də Rusiyanın razılığı olmadan, hətta onun etirazlarına baxmayaraq, Laçın yolunda, Həkəri çayı üzərindəki körpüdə nəzarəti öz əlinə keçirib. Buna qədər isə 5 də-

Şahramanyanın “fərman”ı ətrafında yeni spekulyasiya

Erməni mediası yazır ki, separatçıların sonuncu başçısı Xankəndidə imza atdığı sənədi geri oxuyub, qorxusundan gizlədir; **Qabil Hüseyinli**: “Oyuncaq rejimin “strukturlarının” bərpası illeqal şəkildə həyata keçirilməkdədir”

“Nikol Paşinyan və hakim rejimin digər nümayəndələrinin təhdidlərinə baxmayaraq, Samvel Şahramanyan “artsax”ın ləğvi haqqında fərmanı ləğv etmək qərarına imza atıb. Bunu yalnız bir neçə nəfər bilir”. “Hraparak” nəşri belə yazır. “Qərar dekabrın 10-da imzalanıb və bir nüsxəsi Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyana göndərilib”, - deyərək daha sonra erməni qəzeti bildirir. Nəşrin yazdığına görə, Şahramanyan sentyabrın 28-dəki “fərman”ı “artsax xalqının fiziki təhlükəsizliyi və həyatı maraqlarını təmin etmək naminə verib. “Fərmanın faktiki mətni dərc olunmayıb, yalnız bu barədə əvvəlcə rus, sonra erməni dilində məlumatlar yayılıb. Və o, prezidentin saytında deyil, rəsmi xəbərlər üçün yeganə platforma olan “Artsax” informasiya qərgahının “Facebook” səhifəsində dərc edilib” - Ermənistan saytı belə yazır.

“Artsaxın boşaldılmasından sonra Ermənistanın hökumət dairələri bu qərarı mütləq olaraq səsləndirir və bütün məsuliyyət yükünü Şahramanyanın çiyinə qoymağa çalışır, onun bir fərmanla bütün bir dövləti ləğv

etdiyini bəyan edərək, “artsax”ın təslim olmasının günahını və xalqın qəzəbini ona yönləndirməyə çalışırdılar... Samvel Şahramanyan lüzumsuz spekulyasiyalara yol verməmək üçün imzaladığı qərar ləğv etmək üçün yeni qərar qəbul edib, lakin onlar Ermənistan hakimiyyətinin təhdid və fərziyyələrini nəzərə alaraq, bunu ictimaiyyətə açıqlamaq fikrində deyil. Mənbə bildirib ki, Şahramanyan hələlik susqunluğu və siyasi passivliyi qoruyub

saxlamaq qərarına gəlib...” - erməni nəşri belə yazır. Nəşr bildirir ki, separatçı-terrorçu rejimin müxalifət təmsilçisi Metakse Akopyan “prezident”in fərmanının ləğvi ilə bağlı qərar qəbul etdiyini istisna etmir. Bu spekulyasiya nə qədər davam edəcək? Ermənistan hakimiyyətinin “artsax” söhbətlərinin tirajlanmasında hansısa maraqları varmı?

Spiker Alen Simonyan Ermənistan ərazisində “artsax”ın fəaliyyətini dövlət-

çiliyə qarşı addım kimi qiymətləndirmişdi. Bugünlərdə isə Şahramanyanın kortejini saxlayan İrəvan yol polisi ona xəbərdarlıq etmişdi ki, mühafizəçi, kortejlə hərəkət dövlətin yüksək vəzifəli şəxslərinə şamil edilən hüquqlardır. Yeni Paşinyan iqtidarı hər addımda separatçıların fəaliyyətindən narazı olduğunu nümayiş etdirir. Çünki Nikol Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tanıdığını açıqlayıb, Qarabağın statusunu müəyyən edib, lakin

İrəvanda “artsax”ı yaşıatmaq qərarı o deməkdir ki, bizə qarşı ərazi iddiasından əl çəkməyiblər. Ona görə də Paşinyan administrasiyası Qarabağdan qaçan separatçıların toplaşmasının, yığıncaqlarının əleyhinədir. Üstəlik, ikitərəfli sülh danışıqlarında müsbət dinamika müahidə olduğu bir vaxtda “artsax” - “artsax” oyunu kimlərə lazımdır? Heç bir şəkk-şübhə doğurmur ki, bundan sonra Şahramanyan qondarma rejimin strukturlarını saxlamaq qərarı versə belə, onların fəaliyyəti İrəvanda məhdudlaşacaq. Bu da yeni maliyyə kanalları əldə etmək deməkdir. Onların Xankəndinə qayıdışı mümkün deyil, bu halda Araik, Ruben, Bako ilə yanaşı istintaq təcridxanasında olacaqlar. O baxımdan separatçıların son davranışları daha çox erməni lobbisinin, “artsax” ideyasına pul ayıranların diqqətini çəkmək niyyəti güdür. Amma bütün hallarda Ermənistan hakimiyyəti bu məsələdə sərt mövqedə olmalıdır. Hələ də belli deyil ki, Şahramanyan belə bir qərar veribmi, onu üzə çıxaracaqmı...

Professor Qabil Hüseyinli “Yeni Müsavat”a açıqlamasında Şahramanyanın imzaladığı qərarını geri oxuduğu qənaətinə olduğunu vurğuladı. “İrəvanda oyuncaq rejimin strukturlarının bərpası xəlvətcə, illeqal şəkildə həyata keçirilməkdədir. Bu məsələdə Şahramanyana

qüvvət verən əsas Fransadır. Paris Qarabağ ermənilərini ardıcıl olmağa çağırır. Xüsusən Kosova problemini nəzərdə tutaraq, onları prinsipiallığa səsləyir. Amma Kosovo albanları ilə Qarabağ ermənilərinin statusunu bərabərləşdirmək olmaz”. **Q.Hüseyinli əlavə etdi ki, Kosovanın müstəqilliyini də dünyanın heç yansı tanımayıb:** “Qarabağ ermənilərinin məsələsini bitmiş hesab edirəm. Çünki birgəyaxşı üçün qısa müddətdə problemləri həll etmək mümkün görünür. Əvvəla, onların bizə münasibətdə kin-küdurəti, nifrət, düşmən hissi çox dərin, ikincisi, Azərbaycan vətəndaşı olmaq istəmir. Vətəndaşlığı qəbul etmək ilk şərt. Əgər buna razı olmur larsa, deməli, məsələni bağlamaq üçün əsas şərtlərdən biridir. Nə qədər xəyallar qursalar da, bu baş tutan deyil. Onlar 200 il əvvəl bu ərazilərə gəldiyi kimi könüllü surətdə Qarabağı tərk etdilər. Gedənlərin bir hissəsi də Rusiyaya, Fransaya, müxtəlif yerlərə səpələniblər. Hazırda səpələnmə prosesi davam edir və Ermənistan ermənilərini də əhatə edən gedişdir. Ona görə Şahramanyan və ya kim olursa-olsun bu prosesi əldə saxlaya bilməyəcəklər, Paşinyan iqtidarı da dəstək verməyəcək. Bu baxımdan onların hərəkətlənməsində, Şahramanyanın verdiyi qərarı geri oxumasında perspektiv görmürəm”.

□ **Emil SALAMOĞLU, “Yeni Müsavat”**

Yanvarın 10-da Henley & Partners şirkəti Beynəlxalq Hava Nəqliyyatı Assosiasiyasının (IATA) məlumatlarına əsaslanan dünya pasport indeksini açıqlayıb. İlk dəfə altı ölkə rekord sayda vizasız səyahət ilə birinci yeri tutub:

Almaniya, İtaliya, İspaniya, Fransa, Sinqapur və Yaponiya. Bu ölkələrin pasport sahibləri 227 ölkədən 194-nə vizasız səyahət edə bilər. Cənubi Koreya, Finlandiya və İsveç ikinci yeri tutublar (vizasız 193 istiqamət), Avstriya, Danimarka, İrlandiya və Hollandiya üçüncü yeri paylaşdı (192). Böyük Britaniya dördüncü (191), ABŞ isə yeddinci yerdədir (187). Ötən il Azərbaycan Keniya, Birləşmiş Ərəb Əmirlikləri və Səudiyyə Ərəbistanı ilə vizasız yerdəyişmə haqqında sazişlər imzalayıb və 70-ci yeri yüksəlib. Azərbaycan pasportu dünyanın 72 ölkəsinə vizasız giriş imkanı verir. Bu il Ermənistan 74-cü, Türkiyə isə 52-ci yeri tutub. Dünya pasportlarının indeksi onların sahiblərinin vizasız giriş əldə edə biləcəyi (və ya gəldiyində viza ilə daxil ola biləcəyi) istiqamətlərin sayına görə bütün dünya pasportlarının reytingidir. Reytingi 19 il öncə Henley & Partners şirkətlər qrupunun təsisçisi Kris Kelin yaradıb. Niyə xüsusilə Avropa ölkələrində hələ də viza problemimiz var?

Qeyd etmək yerinə düşür ki, 2023-cü il noyabrın 23-də Bakıda viza rejiminin sadələşdirilməsi üzrə Avropa İttifaqı-Azərbaycan birgə komitəsinin 7-ci iclası da keçirilib. Bu barədə Avropa İttifaqının (Aİ) Azərbaycan-dakı missiyasının rəhbəri Peter Mixalko Twitter hesabında yazıb: “Viza rejiminin sadələşdirilməsi haqqında sazişin imzalanmasından 10 il ötür ki, bu da adamların rahat səyahət etməsinə imkan yaradır. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin (XİN) məlumatına görə isə iclasda vətəndaşların Aİ-yə üzv ölkələrin diplomatik missiyalarına viza müraciətləri zamanı üzleşdikləri çətinliklər qarşı tərəfin diqqətinə çatdırılıb və onların aradan qaldırılması mexanizmləri üzrə fikir mübadiləsi aparılıb. Aİ ilə

Azərbaycan arasında viza rejiminin sadələşdirilməsi sazişi 2013-cü il noyabrın 29-da Vilnüsda keçirilən Şərq Tərəfdaşlığı Sammiti çərçivəsində imzalanıb. Saziş 2014-cü ildə qüvvəyə minib.

Eyni zamanda Azərbaycan Aİ ilə “Şərq Tərəfdaşlığı” proqramı çərçivəsində əməkdaşlıq edir. Bu proqram 2009-cu ildə altı keçmiş sovet respublikasının (Azərbaycan, Belarus, Ermənistan, Gürcüstan, Moldova və Ukrayna) bu qurum ilə daha sıx inteqrasiya məqsədilə yaradılıb. Gürcüstan, Moldova və Ukrayna prosesin əvvəllərində Aİ ilə assosiasiya sazişi imzalayıb. Üstəlik, bu ölkələrdən Moldova və Ukrayna namizəd statusu, Gürcüstan isə bununla bağlı müsbət tövsiyə alıb. 2017-ci ildə isə Ermənistanla tərəfdaşlıq sazişi imzalanıb. Həmin ildən Azərbaycanla da eyni danışıqlar başlasa da, bu sazişin nə vaxt imzalanacağı bilinmir. Belarus isə sadəcə əməkdaşlığı dayandırıb.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədov mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a fikirlərini açıqladı. O da təəssüflə qeyd etdi ki, Azərbaycan pasportları ilə çox ölkələrə vizasız getmək mümkün deyil: “Hətta o göstərilən 72 rəqəminin özü də ümumi vətəndaş pasportlarına aid deyil. Onların bir çoxu xidməti və diplomatik pasportlardan mümkün olanlardır. Belə də bu say daha da azalır. Amma dünyanın elə ölkələri var ki, orada 200-ə qədər dövlətə həmin ölkənin vətəndaşları vizasız səfər edə bilər. Bu dövlətlərin hamısı heç də Avropa dövlətləri deyil, ABŞ, Avstraliya, Yeni Zelandiya deyil. Bunların içərisində Malayziya, Tailand kimi dövlətlər də var. Belə bir imkanın olması vətəndaşlar üçün çox əlverişli şərait yaradır. Onların sərbəst hərə-

Beynəlxalq pasport indeksində niyə 70-ci yerdəyik?

“Dünyanın ən məhdud uçuş sayı olan aeroportlar sırasındayıq, ona görə...”

kət hüququnu təmin edir. Amma bizdə belədir ki, biz həm özümüz bir çox dövlətlərə asan viza sistemini tətbiq etmədik, bir çox dövlətlərə bunu edə bilmirik. Bizim Avropa İttifaqı qarşısında bir öhdəliyimiz də var. Bu, readmissiya və viza asanlaşdırılması ilə bağlı sazişimizdir. Həmin o sazişə görə Azərbaycandan Avropa İttifaqı, Şenqen zonasına gedən şəxslərin (fərqi yoxdur Azərbaycan vətəndaşı olsun, yaxud Azərbaycandan tranzit kimi istifadə edilib gedən şəxslər olsun) Avropa İttifaqı tərəfindən readmissiya etmək, yeni geri qaytarmaq hüququna malikdir. Azərbaycan öhdəliyə görə onları geri qəbul

etməlidir. Ona görə Azərbaycan bəzi ölkələrə məhdudiyyət qoymağa məcburdur. Yeni vizaların alınmasını çətinləşdirmək məcburiyyətindədir. Elə ölkələr var, misal üçün, Cənub-Şərqi Asiya ölkələri, Afrika ölkələri də Azərbaycanı dərhal tranzit ölkə kimi istifadə edəcəklər. Əlbəttə, əgər bizim ölkəyə gəliş çox asanlaşarsa. Eyni zamanda Avropa İttifaqı ölkələri baxmayaraq ki bizə viza rejimini asanlaşdırmalıydılar, amma müqavilədə nəzərdə tutulan qaydada asanlaşdırılmadı. Bu da bir çox amillərlə bağlıdır. Misal üçün, biz “Şərq Tərəfdaşlığı” proqramı çərçivəsində Assosiasiya Sazişinə qoşulmadıq. Ora Gürcüstan,

Moldova və Ukrayna qoşuldu, onlar üçün vizasız gediş-gəliş müəyyən olub. Təbii ki, söhbət turist vizasından gedir. Amma bizim üçün bu yoxdur. Asanlaşdırma da o qədər baş vermədi. Görünür, bu həm də onunla bağlıdır ki, Avropaya miqrant axınının qarşısını almaq üçün tədbirlər görülür. Belə çıxır ki, Azərbaycan da riskli ölkələr siyahısına daxil edilib. Çünki Azərbaycanın həm özündən, həm də Azərbaycan üzərindən çoxlu cəhdlər olub ki, Avropaya gəsinlər. Azərbaycan vətəndaşı xüsusən Almaniya saxta sənədlərlə gediblər, mühacir olublar. İndi onların bir qismini readmissiya edirlər. Ona görə

Azərbaycana qarşı belə bir viza məhdudiyyəti var. Burada siyasi amillər də var, modern dövlət olsaq da, hər halda, əsas dinimiz İslamdır, bu faktor da ikili standartın nəticəsi olaraq var. Amma qonşu Ermənistan üçün də eyni vəziyyətdir, baxmayaraq ki, xristian ölkəsidir. Yeni bu bir sıra amillərlə bağlıdır”.

Sahib Məmmədov əlavə edib ki, hər bir dövlət çalışmalıdır daha çox vətəndaşı ölkələrə vizasız gedib-gələ bilsin: “Bu, həm də ikitərəfli münasibətlərdən irəli gələn məsələdir. Xarici İşlər Nazirliyi səyləri artırır. Xatırlayıram ki, bəzi dövlətlərlə müttəfiqlik olaraq Azərbaycanda gediş-gəliş proqramları olub. Digər məsələ isə bizim avia uçuşlarımızla bağlıdır. Biz bir çox ölkələrə avia uçuşlar etmərik. Dünyanın ən məhdud uçuş sayı olan aeroportlar sırasındayıq. Halbuki biz hab olmalıydıq. Dubaya nisbətən daha əlverişli coğrafi şəraitdə yaşayırıq. Bunu AZAL rəhbərliyi etmədi. Çox ölkələrə bizdən birbaşa reys olsaydı, dövlətlər bizə vizanı asanlaşdırmaqda maraqlı olardı. Azərbaycandan o ölkələrə çox sayda insan gedə bilərdi, həmin dövlətlər belə olanda viza güzəştlərinə gedirlər. Bizdə bu da yoxdur. Ona görə mən təbii baxıram”.

□ **Afaq MİRAYIQ, “Yeni Müsavat”**

Bakını Dubai kimi tikmək planı

Baş plan müzakirələri - həm vəsait, həm onu necə tapmaq?

2020

-2040-cı illərdə Bakı şəhərinin inkişafı üçün 93,6 milyard manat məbləğində vəsait tələb olunur. Bu barədə Bakı şəhərinin 2040-cı ilədək inkişafına dair Baş planında qeyd edilib. Baş plana əsasən, bu vəsait 5 istiqamətdə tədbirlərin həyata keçirilməsinə yönəldiləcək.

Şəhər ərazisinin inkişafı üçün 47,6 milyard, nəqliyyat infrastrukturunun inkişafı üçün 16,9 milyard, mühəndis-kommunikasiya sistemlərinin inkişafı üçün 15,32 milyard, bərpa olunan enerji mənbələrinin inkişafı üçün 4,3 milyard və ətraf mühitin qorunması tədbirləri üçün 9,5 milyard manat məbləğində vəsait tələb olunur. Qeyd

edilib ki, bu vəsaitin 60,5 milyard manatı dövlət, 33,6 milyard manatı isə özəl investisiyalar hesabına qarşılanacaq.

İqtisadçı ekspert Natiq Cəfəri Bakupost.az-a deyib ki, plan qurarkən rəqəmlərin, məlumatların dəqiqliyi çox önəmlidir: “Am-

ma plan əvvəldən yanlış rəqəmlərlə başlayır. Deyirlər ki, guya Bakıda cəmi 2,6 milyon əhali yaşayır. 2040-da bu rəqəm 3,2 milyon olacaq. Mən-

cə, Bakıda bu gün artıq 3,5 milyon nəfərə yaxın insan yaşayır”.

Ekspertin sözlərinə görə, hər kəsi düşündürən əsas sual planın maliyyə tərəfidir: “Çünki göründüyü kimi, bu işlər üçün heç də kiçik məbləğ tələb olunmur. 16 il ərzində Bakının tam futuristik dizaynda qurulması üçün 95 milyard manat maliyyə vəsaiti lazımdır. Əlavə olaraq, işğaldan azad edilən Qarabağ regionunda aparılan bərpa-quruculuq işləri üçün hər il ayrılacaq 5-6 milyard manatı da nəzərə alsaq, bizə gələcək üçün 150-170 milyard manat vəsait lazım olacağı ortaya çıxır. Bu isə böyük vəsaitdir”.

Natiq Cəfəri qeyd edib ki, bu vəsaiti əldə etmək üçün azad və ədalətli investisiya mühitinə, böyük iqtisadi artım tempinə ehtiyac var: “Azərbaycan 2023-cü ildə MDB-də ən zəif iqtisadi artım göstərən ölkə oldu. ÜDM cəmi 0,8 faiz artdı. Dünya

Bankı və BVF-nin proqnozlarına görə, 2024-25-ci illərdə Azərbaycanda ÜDM 2,5 faiz civarında artacaq. Elə həmin qurumların meyarlarına görə 2,8 faizdən aşağı ÜDM artımı istənilən ölkədə iqtisadiyyatın tənəzzül təhlükəsinə işarədir. Yaxşı, hökumət 16 ilə Bakı və Qarabağa, işğaldan azad edilən torpaqlara 150-170 milyard manat necə əldə edəcək? Bəs yaxşı, başqa rayonlar, regionlar da var axı, onlara da ildə 1-1,5 milyard manat lazımdır. Zaman baxımından yanaşsaq, layihə bəlkə də gerçəkləşə bilər. Çünki indiki Dubay cəmi 20 ildə inşa olub. Ancaq Dubayın indiki görkəmə salınması üçün kənardan - ABŞ, Böyük Britaniya və digər ölkələrdən trilyonlarla dollar yatırım edildi. Azərbaycan da belə yatırımlara ehtiyacı var. Ölkəyə xaricdən böyük sərmayə qoya biləcək investorlar üçün hökumətin planı varmı? Əsas sual məhz budur”.

YAP istərsə, parlament buraxılacaq

Növbəti parlament seçkilərinin hansı ilin noyabr ayında keçirilməsi müzakirələri yenidən gündəmdə

Azərbaycanda sonuncu parlament seçkiləri növbədənə formada 2020-ci ilin 9 fevral tarixində keçirilib. Konstitusiyanın 84-cü maddəsinin ikinci bəndində qeyd edilir ki, Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin hər çağırışının seçkiləri beş ildən bir noyabr ayının birinci bazar günü baş tutur.

Növbəti parlament seçkilərinin hansı ilin noyabr ayında keçirilməsi ictimai müzakirələrə səbəb olub. (Modern.az)

Konstitusiyada Milli Məclisin hər çağırışı üçün seçkilərin beş ildən bir keçirildiyi qeyd edildiyi üçün növbəti seçkilərin 2025-ci ildə keçiriləcəyi bildirilir. Lakin əsas qanunun 98-1-ci maddəsinin ikinci bəndində qeyd edilir ki, növbədənənar seçkilərdə seçilən Milli Məclisin çağırışının səlahiyyət müddəti beş ildən az ola bilər. Ölkədə sonuncu parlament seçkiləri 2020-ci ilin 9 fevralında keçirildiyindən, hazırkı çağırış parlamentin

fəaliyyətinin beşinci ili 10 fevral 2024-cü ildən etibarən başlayır və konstitusiyaya əsasən ölkədə növbəti parlament seçkiləri 2024-cü ilin noyabr ayının ilk bazar günü, yəni 3 noyabr 2024-cü il tarixinə təsadüf etməlidir.

Mətbuatda və sosial şəbəkələrdə Azərbaycanda növbədənənar prezident seçkisindən sonra parlamentin buraxılacağı barədə iddialar yayılıb.

Parlament hansı halda buraxıla bilər?

Azərbaycan Konstitusiyasında parlamentin öz-özünü buraxması nəzərdə tutulmayıb. Amma

2006-cı ilin referendumunda əlavə olunan konstitusiyaya 98-1 maddəsində göstərilir ki, Milli Məclisin eyni çağırışı bir il ərzində iki dəfə Nazirlər Kabinetinə etimadsızlıq göstərdikdə, Konstitusiya Məhkəməsinin, Ali Məhkəmənin və Mərkəzi Bank İdarə Heyətinin kollegial fəaliyyəti üçün zəruri olan sayda üzvlüyə namizədləri prezident tərəfindən iki dəfə təqdim edildikdən sonra qanunla müəyyən edilmiş müddətdə təyin etmədikdə, göndərilən qanun qəbul edilmədikdə, müzakirəyə çıxarılmadıqda və sair səbəblərdən Prezident Milli Məclisi buraxa bilər. Digər tərəfdən, say çoxluğu olan hakimiyyətin Milli Məclisdən deputatlarını geri çağırması ilə proses başlanıla bilər.

Belə ki, YAP deputatlarının geri çəkilməsi ilə Milli Məclisin işi iflic olur və qanunların qəbulu üçün də yə-tərsay alınır. Bununla da konstitusiyanın 94 və 95-ci maddələrinin pozuntusu olduğundan, Prezidentə Milli Məclisi buraxmaq üçün qanuni əsas verilir.

Digər tərəfdən, 26 sentyabr 2016-cı ildə keçirilən referendumla Prezidentə Milli Məclisi buraxmaq səlahiyyəti verilib.

Seçki Məcəlləsinin 145-ci maddəsində yazılıb ki, 109-cu maddənin 1-ci bəndinə uyğun olaraq yeni çağırışın deputat seçkiləri gününü Prezident təyin edir. Beləliklə, deyə bilərik ki, parlamentin buraxılması prezidentin səlahiyyətindədir.

Funksiyası xalqı təmsil etmək olan Milli Məclisin buraxılması ilk olaraq siyasi həyatı canlandırmaq prosesi kimi də dəyərləndirilə bilər. Bu fonda parlamentin yenilənməsi ölkədə kadr və struktur islahatlarının aparılmasında önəmli rol oynaya bilər. Digər tərəfdən, qeyd edək ki, Azərbaycan Ermənistanla sülh müqaviləsini bağlamaq mərhələsindədir, bundan sonra da köklü islahatların aparılması gözlənilə bilər.

Yenidən formalaşan parlamentin heyətinin nə qədər dəyişiləcəyi isə hələ sual doğurur. Xatırladaq ki, ötən parlament seçkilərində əvvəlki deputatların 70-dən çoxu yenidən mandat alıb.

□ "Yeni Müsavat"

“Sosial mediada namizədlərə qarşı kompromatlar olacaq”

Medianın 7 fevral seçkisində fəaliyyətinə dair müşavirə keçirildi

2024 -cü il fevralın 7-nə təyin edilmiş növbədənənar prezident seçkisi ilə əlaqədar müxtəlif istiqamətli maarifləndirmə layihələri intensiv şəkildə davam etməkdədir.

Mərkəzi Seçki Komissiyası, Medianın İnkişafı Agentliyi, Audiovizual Şura və Mətbuat Şurasının birgə təşkilatçılığı ilə yanvarın 11-də Bakı şəhərində bərabər seçkiqabağı təşviqat imkanları və media subyektlərinin seçkidə fəaliyyətinin əsasları mövzusunda müşavirə keçirilib. Layihənin gerçəkləşdirilməsində başlıca məqsəd media subyektlərinin prezident seçkisindəki sərbəst fəaliyyətinin daha da təkmilləşdirilməsi və məlumatlılıq səviyyəsinin yüksəldilməsindən ibarətdir.

Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov medianın seçki dövründə vəzifələrindən danışır: “Medianı nə qədər tənqid etsələr də, Mərkəzi Seçki Komissiyası olaraq biz hər zaman deyirik ki, Azərbaycanda media digər ölkələrdən heç də geri qalmır. Azərbaycanda mətbuat möhkəmlənib”.

“Mətbuatımızın çiyninə böyük yük düşür”. Bunu bərabər seçkiqabağı təşviqat imkanları və media subyektlərinin prezident seçkilərində fəaliyyətinin əsaslarına həsr olunan müşavirədə Mətbuat Şurasının sədri Rəşad Məcid deyib. O bildirib ki, media xalqımızın tarixində əhəmiyyətli rol oynayacaq 7 fevral seçkisində də böyük məsuliyyətlə iştirak edəcək: “Sosial mediada hansısa namizədlərə qarşı kompromatların olacağı şəkssizdir. Peşəkar media bu hallara öz mövqeyini bildirməlidir. Seçki günü Mətbuat Şurasında qaynar xəttin yaradılması, Mətbuat Şurası üzvlərinin müxtəlif məntəqələrdə müşahidələr aparması bu seçkilərdə də davam etdiriləcək. 7 fevral da bir müddət sonra xalqımızın ən gözəl bayramlarından biri olacaq. Bütün dünya görsün ki, Azərbaycan xalqı seçki prosesinə biganə deyil. Buna görə də Azərbaycan mediası ən öndə getməlidir”.

“Seçkilərin mediada işıqlandırılması, səmərəli kommunikasiyanın qurulması üçün bütün imkanlar yaradılacaq”. Medianın İnkişafı Agentliyinin sədri Əhməd İsmayilov müşavirədə çıxışı zamanı deyib. **Onun sözlərinə görə, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin siyasi əzmkarlığı və qətiyyəti sayəsində zəfərlə başa çatıb:** “Vətən müharibəsindən sonra ölkəmizdə və eyni zamanda regionumuzda yeni siyasi realiaqlar yaranıb. Azərbaycanın liderliyinin ön planda dayanacağı bu realiaqlar xalqımızın tarixi arzularının həyata keçməsi, suverenliyimizin və ərazi bütövlüyümüzün bərpa olunması kimi vacib amillərlə şərtlənir. Yeni mərhələ cəmiyyət həyatının bütün sahələrini əhatə etməklə ölkəmizdə dərinləşmiş islahatların davamlılığını, həyatımızın müasir dövrün dinamik inkişafına uyğunlaşdırılmasını və beləliklə, ölkəmizin tərəqqisinin daimiliyini təmin edir. Qalib Azərbaycan hər bir soydaşımızın qürur yeri olmaqla yanaşı, ölkəmizin qabaqcıl mövqeyini, beynəlxalq müstəvidə öz layiqli yerini tutmasını istəməyən qüvvələrin də planlarını alt-üst etməkdədir”.

Mərkəzi Seçki Komissiyasının üzvü Fuad Cavadov seçkilərdə təşviqatla əlaqədar əsas məhdudiyyətləri açıqlayıb: “Xarici KİV, QHT-lər, kapitalının 30%-i xarici şirkətə məxsus olan Azərbaycanda olan qurumlar da təşviqatla məşğul ola bilməz. Eyni zamanda təşviqat aparınlar və mətbuat orqanları ilə bağlı da məhdudiyyətlər var”.

Təqdimatlar zamanı iştirakçılara həmçinin seçki prosesinin ictimailəşdirilməsi, aşkarlığın və şəffaflığın təmin olunması, eləcə də seçkiqabağı təşviqat mərhələsində və səsvermə günü medianın rol və vəzifələri barədə də ətraflı məlumat verilib.

Müşavirə mövzuları ətrafında fikir mübadiləsi və sual doğuran məsələlərin müzakirəsindən sonra öz işini yekunlaşdırıb.

Seçkiyə kim nə qədər pul xərcləyib?

Daha 4 namizəd maliyyə hesabatını açıqladı

Mərkəzi Seçki Komissiyası (MSK) Böyük Quruluş Partiyasının prezidentliyə namizədi Fazil Mustafanın, Böyük Azərbaycan Partiyasının prezidentliyə namizədi Elşad Musayevin, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının prezidentliyə namizədi Qüdrət Həsənzadənin və Fuad Əliyevin prezidentliyə namizədliyini qeyd alıb.

Bununla da prezident seçkilərində 7 namizədin iştirak edəcəyi təsdiqlənib.

Mövcud qanunvericiliyə görə, namizədliyi qeyd alanan şəxslər MSK-ya seçki fondlarının gəlir və xərcləri əhatə edən maliyyə hesabatları təqdim etməlidir.

Qeyd edək ki, namizədliyi qeyd alanan daha 4 nəfər sö-

züzgədən hesabatı təqdim edib. Hesabatlarda namizədlər seçki fondlarının gəlir və xərclərini qeyd edib.

Belə ki, Bütöv Azərbaycan Xalq Cəbhəsi Partiyasının prezidentliyə namizədi Qüdrət Həsənzadənin hesabatında 20 min manat gəlir olduğu bildirilib.

Xüsusi vəsaiti 10 min, fiziki şəxslərdən də 10 min manat gəlir əldə etdiyini qeyd edib. Vəsaitin 15 min manatı seçici imzalarının toplanmasına yönəlməmiş texniki tədbirlərin maliyyə təminatına, habelə seçici imzalarının toplanması üçün müvafiq şəxslərə haqq ödənilməsinə sərf edilib.

Böyük Quruluş Partiyasının prezidentliyə namizədi Fazil Mustafanın maliyyə hesabatında 10 min manat gəlir olduğu bildirilib. Bunun namizədin xüsusi vəsaiti olduğu qeyd olunur. Vəsaitin 8 mini xərclərə sərf edilib.

Böyük Azərbaycan Partiyasının prezidentliyə namizədi Elşad Musayev hesabatda fiziki şəxslərdən 1500 manat gəlir əldə etdiyini qeyd edib. Vəsaitin min manatı seçici imzalarının toplanmasına yönəlməmiş texniki tədbirlərin maliyyə təminatı, habelə seçici imzalarının toplanması üçün müvafiq şəxslərə haqq ödənilməsinə sərf edilib.

Namizədliyi özü tərəfindən irəli sürülmüş Fuad Əliyevin maliyyə hesabatında iki min manat gəlir olduğu bildirilib. Bunun namizədin xüsusi vəsaiti olduğu qeyd olunur.

Qeyd edək ki, bundan əvvəl namizədliyi qeyd alanan 3 nəfərin hesabatı da açıqlanıb.

Satılmış yol

Zamin Hacı
 zaminhaci@gmail.com

Kəçən əsrdə Türkiyədə Osman Sülün adında bir dələduz (Anadoluda onlara “dolandırıcı” kimi gözəl, türkçə isim qoymuşlar) yaşayıb. Sülünün həyatı o qədər maraqlıdır ki, Kamal Sunalın filmlərinə, Əziz Nesinin kitablarına süjet olmuşdur. O, avam adamları tapıb onlara ictimai əmlakları satmağıyla ünlüdür. Buraya İstanbuldakı Qalata qülləsi, şəhər meydanlarındakı böyük saatlar, gəmilər, tramvaylar və sairə daxildir.

Təbii ki, bu obyektləri alanlar sonra fırıldaq qurbanı olduqlarını başa düşürdülər. Ancaq avamlığın cəzası başqa nə ola bilər? Aldadılmaq. Üskük oynadanlar demişkən, bacarırsan aldanma. Osman bəy son dəfə 1980-ci illərdə İstanbul boğazı üzərindəki Qalata körpüsünü satmaq istəyərkən təsadüfən yaxalanmışdır.

Bugünlərdə xəbər lentində gördüyüm əhvalat Osman bəy irsinin ölkəmizdə uğurla davam etdiyini bir daha isbata yetirmişdir. Necə olsa hamımız türkük.

Bakı Nəqliyyat Agentliyinin (BNA) əməkdaşları, Yol hərəkətinin təşkili şöbəsinin müdür müavini V.Hüseynov və qurumun məsləhətçisi H.Vəlizadə haqqında cinayət işi açılıb. Onlar bəzi hospital, xəstəxana və restoranların önündəki yolları sözün əsl mənasında satmaqda ittiham edilir.

Məsələn, “Nyu Med” klinikasının önündə parklanma yeri üçün 5 min manat rüşvət alıblar. “Kuzə” restoranının müdürindən yenə parklanma üçün 6 min 500 manat çırpışdırılıb. Ən maraqlısı isə “Avrasiya hospital” klinikasının əhvalatıdır. Sitat: “İstintaq materiallarına görə, “Avrasiya hospital”ın yerləşdiyi küçədə avtomobillərin qarşılıqlı hərəkətinə icazə olub. Klinika rəhbərliyi isə orada sıxlığın azalmasını istəyib. Təqsirləndirilən şəxslər hərəkətin tənzimlənməsi üçün klinika rəhbərliyindən 7 min manat pul istəyib, yekun razılaşma ilə ondan 5 min manat alıblar. Bundan sonra həmin ünvanda “qarşılıqlı yol hərəkəti qadağandır” nişanı quraşdırılıb - avtomobillər üçün hərəkət birtərəfli olub”. Siatın sonu.

Vallah, çox əladır. Pulunu ver, yolu al. Rüşvət ödə, körpünü satsınlar. Körpü demişkən, əhvalat əslində bizim milli dəyərlərə, soykökümüze, mentalitet və folklorla söykənir, oradan qidalanır. Yadıma düşmədimi? O zaman yazıram: “Kitabi Dədə Qorqud” dastanındakı “Duxa qoca oğlu Dəli Domrulun boyu” əhvalatı. Orada Domrul müəllim quru çay üzərindən körpü salır, keçəndən 33, keçməyəndən 40 axça (qızıl) toplayır. Hamı da bundan it kimi qorxur, məcbur olub pulu verirlər.

İndi hörmətli BNA əməkdaşları Bakıda Dəli Domrul irsinin layiqli davamçılarıdır. Bəs bunları niyə tutublar? Milli dəyərlərimizə uyğun davrananları tutmaq yox, dəyərləndirmək lazımdır. Medal verməliydik, ən azı.

Ancaq vəziyyət əslində çox qəlizdir. Küçənin yiyəsi yoxdursa, niyə satmayasan? Bələdiyyə yox, hüquq qanan yox. Kəndxudanı gör, kəndi çap - bu da dədələrimizin sözüdür. Hələ düşünürəm BNA zəhmətkeşləri yolu ucuz satıblar. (Bax: Dəli Domrulun axçaları).

Yeri gəlmişkən, 2022-ci ildə Bakıda Kinematoqrafçılar İttifaqı da binasının qabağında ağacları kəsib parklanma yeri qayırmışdı, pul yığırdı. Sonra göy guruldadı, şimşək çaxdı, ittiqaqı tutub o biri ittiqaqa caladı. Güman edirəm indi parking yeri mərkəzləşmiş qaydada satılır.

İşin qəribəliyi isə başqadır. BNA keçən ilin aprelində rəsmi qərarla ləğv olunub, əmlakı-zadı guya yeni yaradılan Azərbaycan Yerüstü Nəqliyyat Agentliyinə (AYNA) verilməliydi. Lakin bir ilə yaxın vaxt keçir, BNA sanki yerində qalır. Sayrı-zadı da var. AYNA da var, bu da.

Əlbəttə, yol satanlar nə qədər çox olsa xeyirdir. Bir-birimizin yolunu-yolağasını sata-sata varlanacağıq. İnşallah.

İndi söz əlaqədar təşkilatlarıdır. Yazın görüm bu gün hansı küçəni sata bilmisiniz.

“O ki qaldı işğal altında olan kəndlərə - bizim təklifimiz də hesab edirik ki, çox məntiqlidir - orada (Qazağın kəndləri nəzərdə tutulur - red.), bildiyiniz kimi, anklav və qeyri-anklav kəndlər var. O kəndlər ki, anklav deyil - 4 kənd - onlar Azərbaycana qeyd-şərtsiz qaytarılmalıdır. O kəndlər ki, anklavdır - Ermənistanın bir anklav kəndi Azərbaycan ərazisindədir - bununla bağlı ayrıca ekspert qrupu yaradılmalıdır və bu, müzakirə edilməlidir”.

“Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bu sözləri Prezident İlham Əliyev yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibəsində deyib. “Biz hesab edirik ki, bütün anklavlar qaytarılmalıdır, bu anklavlara gedən yollara şərait yaradılmalıdır və bu anklavlara oranın sakinləri yerləşdirilməlidir. Yeni bizim mövqeyimiz bundan ibarətdir. Ermənistanın mövqeyi nədən ibarətdir, biz bunu başa düşə bilmirik”, - deyə dövlət başçısı bildirib. Prezident bu mövzunu Sankt-Peterburqda erməni baş nazir Nikol Paşinyanla ayaqüstü söhbətdə də müzakirə etdiyini açıqlayıb. İşğal altında olan kəndlərə gəlincə, birinci mərhələ: anklav olma - 4 kənd - Qazağın Bağanis Ayrım, Qızıl Hacı, Aşağı Əskipara və Xeyrimli kəndləri qaytarılır. Əliyev bu 4 kəndi qeyd-şərtsiz qaytarılmalı olduğunu vurğuladı. İkinci mərhələ: anklav olan - Kərki və Qazağın Sofulu, Yuxarı Əskipara və Bərxudarı kəndləri müzakirə olunur, çünki anklavların qaytarılması üçün bu kəndlərə dəhlizlər açılmalıdır. Paşinyan “barter”dən - SSRİ dövründə Ermənistanə verilmiş və anklav kimi qəbul edilən Başkəndə Kərki və Qazağın 3 anklav kəndinin dəyişdirilməsi variantına işarə edib. Hərçənd Prezident bəyan etdi ki, bununla bağlı ekspert qrupu yaradılmalı, həll yolları tapılmalıdır. Burada əsas diqqətçəkən məqamlardan biri Prezidentin “Ermənistanın bir anklav kəndi Azərbaycan ərazisindədir” deməsidir. Söhbət Başkənddən gedir və bu, dövlət başçısı səviyyəsində ilk dəfə dilə gətirilir.

Ölkə başçısının toxunduğu daha bir məsələ blokadada olan nəqliyyat kommunikasiyalarının açılması idi. İ.Əliyev bu mövzuda birmənalı mövqe sərgilədi. Sitat: “Azərbaycandan Azərbaycana insanlar və yüklər heç bir yoxlama aparılmadan keçməlidir. Əks təqdirdə, Ermənistan əbədi dala kimi qalacaq və əgər deydim marşrut (Zəngəzur dəhlizi - E.S.) açılmasa, biz Ermənistanla heç bir başqa yerdə sərhədimizi açmaq fikrində deyilik. Yeni beləliklə, onlar bundan daha çox ziyan görəcəklər, nəinki xeyir”.

O fotonun sirri açıldı: işğaldakı dörd kənd azad edilir, dörd anklav kənd isə...

Prezident ilk dəfə anklavlarla bağlı detalları açıqladı, iki ölkə arasında ekspert qrupu yaradıla bilər; Zəngəzur dəhlizi mübahisələrinə nöqtə qoyuldu

rində deyilik. Yeni beləliklə, onlar bundan daha çox ziyan görəcəklər, nəinki xeyir”.

Göründüyü kimi, həm anklavlar, Qazağın 7 və Naxçıvanın Kərki kəndi, həm dəhlizin açılması Ermənistanın götürdüyü öhdəliklərdir, birmənalı şəkildə yerinə yetirilməlidir. Xüsusən də Zəngəzur koridoru ilə bağlı mesaj ünvanlı və sət id: “Dediym marşrut açılmasa, biz Ermənistanla heç bir başqa yerdə sərhədimizi açmaq fikrində deyilik”. Bu, İrəvana açıq xəbərdarlıqdır - əgər dəhliz açılmasa, Ermənistanın nəinki bizimlə sərhədi açılmayacaq, onun üçün hava-su qədrə vacib olan Türkiyə ilə də quru sərhədlər açılmayacaq. Paşinyan isə yaxşı dərk edir ki, Avropaya çıxış, iqtisadiyyatda canlanma Türkiyə ilə sərhədin açılmasından asılıdır. Dəhliz işə düşməse, bu da olmayacaq. İrəvan da son günlər bu məsələdə yumşaq mövqedən çıxış etməkdədir.

Kəsəsi, prezident Azərbaycan və Ermənistan arasında kommunikasiyanın hansı prinsiplərlə açılmasında son nöqtəni qoydu: bu, “Azərbaycandan Azərbaycana prinsipinə” əsaslanır və Ermənistan ərazisindən keçən marşrutla Naxçıvana gedən sərhədlərə, eləcə də daşınan yüklərə sərhəd yoxlanışı və gömrük rüsumunun tətbiq edilməməsinə şərtlənir.

Ermənistan Zəngəzur dəhlizinə qarşı çıxır və dəhlizin təhlükəsizliyinin Rusiya tərəfindən təmin edilməsini qəbul etməyən Qərb də İrəvanın mövqeyini müdafiə edir. Mirzoyanın son açıqlamaları da bu yöndədir. Hərçənd Əliyevin dediyi kimi, bu baş verməse, itirən Ermənistan olacaq, çünki bu ölkə ilə kommunikasiya açılmasa belə, Azərbaycanın Avropa bazarına və əksinə çıxış imkanları var, eləcə də Naxçıvana İran marşrutu üzrə çıxış bilecək. Hətta İran marşrutunun baş tutmayacağı fors-major situasiya yaranacağı təqdirdə belə, Naxçıvanla əlaqənin ənənəvi qaydada davam etmək imkanları qalır.

Böyük Azərbaycan Partiyasının sədri, prezidentliyə namizəd Elşad Musayev “Yeni Müsavat”a qeyd etdi ki, anklavlar mövzusunda rəsmi mövqe dilə gətirildi: “Bizim işə yanaşmamız odur ki, həmin ərazilər işğal olunub və qeyd-şərtsiz torpaqları boşaltmalıdırlar. Onların bizim ərazilərə iddiası ola bilməz. Başkənd də Azərbaycan ərazisidir, adından da görünür. Sadəcə, ruslar erməniləri ora köçürdülər, azərbaycanlıları çıxardılar. Hesab edirik ki, Başkənd qaytarıla bilməz. Ümumiyyətlə, tərəflər problemin həllini delimitasiya çərçivəsində görrürlər, amma işğal olunan

ərazilərin hamısı azad edilməlidir. Yeni işğaldakı torpaqların delimitasiya prosesi nə aidiyyəti yoxdur”.

Prezidentliyə digər namizəd Fuad Əliyev isə Zəngəzur dəhlizi və marşrutlar mövzusunda bildirdi ki, dövlət başçısı Ermənistanla aydın şəkildə xəbərdarlıq etdi. F.Əliyevin sözlərinə görə, İrəvan yollardan, logistikadan, yeni iqtisadi dividend fərsətlərindən məhrum olmaq istəmirsə, 10 noyabr sənədində götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirməlidir: “Ölkə başçısı İlham Əliyevin müsahibəsində nəqliyyat kommunikasiyaları barədə söylədikləri ondan ibarətdir ki, Ermənistan Azərbaycanla sərhədlərin açılmasının, Rusiyaya gedən dəmiryol xəttinin işə düşməsinin üzünə həsrət qala bilər. Ermənistan üçtərəfli bəyanatın 9-cu bəndini 4 ilə yaxındır ki, icra etmir. O sənədin 4-cü bəndini də yerinə yetirmədiyi üçün 19 sentyabrda keçirilən antiterror tədbiri ilə özümüz məsələni həll etdik. Əgər 9-cu bəndin, yeni Zəngəzur dəhlizinin açılmasını da yubatmağa belə davam edərsə, onun işə düşməsi üçün siyasi-diplomatik təzyiqlərimizi gücləndirə bilərik. Mənə belə gəlir ki, müsahibədə İrəvana ötürülən mesajlar bundan ibarət idi”.

□ **Emil SALAMOĞLU**
 “Yeni Müsavat”

Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev yanvarın 10-da yerli televiziya kanallarına müsahibə verib. 2 saat 31 dəqiqə davam edən və 20-yə yaxın istiqaməti əhatə edən müsahibədə Prezident İlham Əliyev öncə bildirib ki, son 20 ilin tarixi göz qabağındadır və əsas məsələ ondadır ki, 2003-cü ildə Azərbaycan xalqı düzgün seçim etmişdi.

“Çünki müstəqillik tariximizin ən həlledici məqamı məhz 2003-cü il idi. Çünki o vaxt ölkəmizin gələcəyi ilə bağlı konseptual yanaşma tam özünü təsdiqləmişdi, yəni, Heydər Əliyev siyasəti davam etdirildi. Əgər tarix başqa istiqamətdə getsəydi, bilmək olmaz, xalqımız, dövlətimiz hansı bələlər, faciələrə üzleşə bilərdi. Hər halda, müstəqilliyimizin ilk iki ili əyani şəkildə göstərir ki, güclü lider olmadan və düşünülmüş siyasət olmadan istənilən ölkə, xüsusilə gənc müstəqil ölkə çox ciddi təhlükələrlə üzleşə bilər. 2003-cü ildə əsas 1993-cü ildə qoyulmuş siyasətə bir daha dəstək verildi. Azərbaycanda vətəndaş cəmiyyəti yaradıldı, eyni zamanda xalq-iqtidar birliyi artıq önəmli bir amilə çevrildi”, - deyər dövlət başçısı vurğulayıb.

İlham Əliyev 7 fevrala növbədənəncə prezident seçkisinin təyin edilməsinin səbəblərini də açıqlayıb: “Birinci səbəb təbii ki, suverenliyimizin tam bərpasıdır, çünki seçkilər bir dövrə yekun vurur. Sentyabr ayında biz elə bir dövrə yekun vurmuşuq ki, bu, epoxal bir hadisədir. Yeni Azərbaycanın çoxəsrlik tarixində mən hesab edirəm ki, buna oxşar Zəfər olmamışdır. Bütün amilləri - siyasi, hərbi və 30 illik işğalı, ərazinin rəlyefini, müdafiə xətlərinin çox olmasını nəzərə alsaq, hesab edirəm ki, bu, xalqımızın, dövlətimizin ən parlaq Qələbəsidir. Təbii ki, bu yeni dövrə başlayarkən, əlbəttə, prezident seçkisi də bu yeni dövrün başlanğıcı olmalıdır. Çünki hər bir dövr bir zaman kəsiyidir və 30 il ərzində işğal altında olmuş ərazilərin işğaldan azad edilməsi və suverenliyi tam bərpa etməyimiz yeni dövrün başlanğıcı idi. Bu, birinci səbəbdir.

İkinci səbəb ondan ibarətdir ki, ilk dəfə olaraq müstəqil həyatımızda seçkilər ərazilərimizin hər bir yerində keçiriləcək. Prezident seçkiləri bütün digər seçkilərlə müqayisədə ən vacib seçkilər olduğu üçün mən hesab etdim ki, birinci bütün ərazilərdə keçiriləcək seçkilər prezident seçkiləri olmalıdır. Əgər biz seçkiləri vaxtında, yeni 2025-ci ilin aprelində keçirməli olsaydıq, o zaman bələdiyyə seçkiləri daha tez keçiriləcəkdə. Mən hesab etdim ki, bu, düzgün olmaz. Azad edilmiş ərazilərdə və ölkəmizin hər bir yerində prezident seçkisi birinci seçki

“Eşidən eşitsin ki...”

Prezidentin 2 saat 31 dəqiqədə elan etdiyi yeni dövr; dövlət başçısının müsahibəsindəki mesajlar və nəticələr...

olmalıdır.

Digər səbəb ondan ibarətdir ki, mənim Prezident kimi fəaliyyətimin 20 ili tamamlandı. Bu da bir dövrüdür və bunu da biz bir yekun kimi qəbul etməliyik və 20 ildən sonra yenidən prezident seçkisinin keçirilməsi təbii ki, bu xronoloji dövrü də əsaslandırmış olur. Yeni əsas səbəblər bunlardır. Amma mən bu səbəbləri, bu sıralamanı əhəmiyyət üzrə etmişəm. Birinci səbəb, əlbəttə ki, yeni dövrün başlanğıcıdır və prezident seçkisi bu yeni dövrə də xeyir-dua verəcəkdir”.

Prezident qeyd edib ki, bizim əsas milli ideyamız ərazilərimizi azad etmək idi: “Ona görə gələcək inkişafı bağlı, əlbəttə ki, mənim fikirlərim var və bir çox hallarda onlar həlledici olacaq təbii ki. Ancaq mən istərdim ki, cəmiyyətdə də bu məsələ ilə bağlı diskussiyalar getsin, siyasətçilər, politoloqlar, elm adamları, ziyalılar, yeni bizim gələcək inkişafımızla bağlı əsas milli ideya və ideyalarımız nə olmalıdır. Bu, bir ictimai müzakirə mövzusu olmalıdır.

Təbii ki, yeni dövrün yeni hədəfləri olmalıdır. Biz yeni dövrə köhnə hədəflərlə gedə bilmərik, çünki o hədəflər artıq əldə edildi... Ancaq bu tarixi Zəfəri də bundan sonra da im istismar etmək düzgün olmaz. Çünki birincisi, siyasi nöqtəyi-nəzərdən düzgün olmaz. İkincisi, cəmiyyətdə elə bir sakitləşmə ovqatı da yaranmamalıdır. Birincisi, biz hər zaman çox ayıq olmalıyıq, çünki bizə qarşı olan hərəkət,

dediyimiz bu məsələlərlə bitməyəcək, bundan sonra da davam edəcək. Çünki biz dünya miqyasında çox böyük layları tərpətdik. Bəlkə də təhlilçilər görürlər ki, bizim Zəfərimizin bəzi ölkələr üçün fəsadları onlara çox baha başa gəlib. Böyük layları tərpətdik biz. Elə bir Zəfər çıxdı ki, bu, lokal əhəmiyyətli məsələ deyil. Bu, bir növ beynəlxalq gündəliyin əsas məsələlərinin birinə çevrilibdir”.

Prezident həmçinin deyib ki, bizə qarşı olan mənfi münasibət, ənənəvi mənəblərdən gələn mənfi münasibət dayanmayacaq. Ermənistanı silahlandırma cəhdləri bu məqsədi daşıyır ki, bizi daim təzyiq altında saxlasınlar. Ona görə biz heç vaxt sakitləşməməliyik: “İkinci Qarabağ müharibəsindən sonra demişdim və bunu da etdik, biz daha güclü ordu yaratmalıyıq. Biz son üç il ərzində böyük yol keçmişik. Bu il müdafiə sənayesi kompleksinin nəzdində olan zavodlarımıza həm dövlət, həm özəl sektor tərəfindən ən azı bir milyard manat investisiya qoyulacaq. Yeni biz özümüzü daha böyük həcmdə lazım olan vasitələrlə təmin edəcəyik. Yeni biz heç vaxt sakitləşə bilmərik. Bizim ordu quruculuğu prosesi davam edəcək və Ermənistan da bilməlidir, o, nə qədər silah alsada, onlara nə qədər ürək-dirək versələr də, əgər bizə qarşı hər hansı bir təhlükə mənəbəyi olsa, biz dərhal o təhlükə mənəbəyini məhv edəcəyik. Mən bunu gizlətmirəm ki, sabah heç kim deməsin nəse

gözlənilməz oldu. Qoy eşidən eşitsin ki, biz görək, bizə qarşı real təhlükə, o Fransanın sınıq-salxaq “Bastion” maşınları, o konserv bankaları yox, real təhlükə yaransa, biz preventiv addımlarla o təhlükəni istənilən nöqtədə məhv edəcəyik.

Ona görə cəmiyyətdə sakitləşmə olmamalıdır. Demirəm, hər an biz fikirleşməliyik ki, yeni müharibə olacaq. Yox, mən əminəm ki, olmayacaq və əlimdən gələni edəcəyəm ki, olmasın. Yetər, müharibələr kifayətdir. Ancaq yeni konseptual inkişaf strategiyamız, milli ideologiyamızın yeni istiqamətləri və əldə edilmiş uğurlarla sakitləşmək sanki müəyyən durğunluğa getirib çıxara bilər.

Bəli, yeni dövr başlayır və əminəm, bu dövr də ölkəmiz üçün uğurlu olacaq.

Bilirsiniz, bizim tarixi Qələbəmiz o qədər parlaq idi və cəmi bir neçə saat ərzində davam edən əməliyyat nəticəsində suverenliyimiz bütün ərazidə bərpa olunanda bunu bəziləri belə qavraya da bilmədilər. O qədər tez bir zamanda başladı və sona çatdı və eyni zamanda bu parlaq Qələbə fonunda bax, dediyiniz o personajların da tutulması bir qədər kölgədə qaldı. Halbuki bu, özlüyündə böyük bir tarixi hadisədir. Bizə qarşı qanlı müharibə aparən, vandallıq törədən, Xocalı soyqırımını törədən, torpaqlarımızı, şəhərlərimizi, kəndlərimizi yerlə-yeksən edən canilər bu gün həbs olunub, saxlanılıb və ədalət qarşısında cavab verəcəklər”.

Prezidentin müsahibəsində dedikləri ictimaiyyətdə maraqla qarşılanıb.

Milli Məclisin deputatı Aydın Hüseynov “Yeni Müsavat”a bildirdi ki, Prezident İlham Əliyevin 3 saata yaxın müsahibəsini dinlədikdə dövlət başçısının öz xalqı ilə necə səmimi olduğunu növbəti dəfə şahidi olduq: “İlham Əliyev gücü xalqdan aldığı üçün xalqına inanır və xalqla açıq, səmimi danışır. 3 saata yaxın müsahibədə dedikləri bir daha bunu göstərməklə yanaşı, həm də Azərbaycan dövlətinin, xalqının necə nəhəng qələbələrə nail olduğunu, bu qələbələrə gətirən proseslərin xəritəsi idi. Böyük mübarizə, qətiyyət, Prezident-xalq birliyi Azərbaycanı bütün bu ağır, gərgin proseslərdən qalib çıxarıb.

Dövlətimizin başçısı İlham Əliyev yerli televiziya kanallarına müsahibəsində fevralın 7-nə təyin edilən növbədənəncə prezident seçkilərini şərtləndirən əsas amilləri də açıqladı. Prezident İlham Əliyev bunun, ilk növbədə, ötən ilin sentyabr hadisələrindən sonra yeni dövrün başlanğıcı ilə əlaqədər olduğunu bildirdi. O qeyd etdi ki, ikinci səbəb müstəqil həyatımızda ərazilərimizin hər bir yerində keçiriləcək birinci seçkilərin məhz prezident seçkilərinin olmasıdır. Dövlətimizin başçısı digər səbəbi isə bu cür izah etdi: Mənim Prezident kimi fəaliyyətimin 20 ili tamamlandı. Bu da bir dövrüdür və bunu da biz bir yekun kimi qəbul etməliyik. 20 ildən sonra yenidən prezident seçkilərinin keçirilməsi təbii ki, bu xronoloji dövrü də əsaslandırmış olur. Prezident yeni dövrün başlanğıcını elan etmiş oldu.

Həm indiyə qədər keçilən yola, proseslərə işıq salındı, qiymət verildi, onun səbəbləri, nəticələri ən önəmli olan gələcəyə yönəlik fikirlər səsləndirildi.

Prezidentin Azərbaycan-Ermənistan münasibətlərinin bundan sonrakı dövrü ilə bağlı olan məsələlərə gəlincə, burada Ermənistan dövlətinə, hakimiyyətinə çox ciddi mesajlar var idi. Xəbərdarlıq kimi də dəyərləndirilə bilən mesajlarda Ermənistanın Azərbaycanın təkliflərini qəbul etməyəcəyi halda daha da böyük çətinliklərlə qarşılaşacağı açıq ifadə olun-

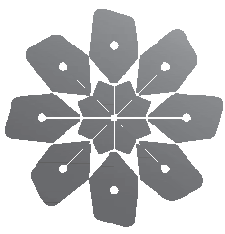
du. Eyni zamanda Ermənistanla və havadarlarına xəbərdarlıq edildi ki, bizə qarşı təhlükə yaradacaq istənilən mənəbəyi harada yerləşməsindən asılı olmayaraq məhv edəcəyik. Yeni sabah Ermənistanın hər hansı nöqtəsindən Azərbaycana qarşı təhdid, təhlükə olarsa, həmin nöqtə vurulacaq.

Dövlət başçısı bəzi xarici qüvvələrin Qarabağ məsələsini Azərbaycana, bölgəyə təsir rıçağı kimi bundan sonra da istifadə etmək planlarını pozduğumuzu da bəyan etmiş oldu. İndi həmin güclər başqa vasitələrlə, Ermənistanı silahlandıraraq qızıqdırmaqla öz istəklərinə nail olmaq istəyirlər. Prezident İlham Əliyev buna görə də Ermənistan dövlətinə xəbərdarlığını bəri-başdan göndərmiş oldu. Bəyan edildi ki, Azərbaycana təhdid olacaq istənilən nöqtə susdurulacaq”.

Prezident İlham Əliyev Ermənistanla sülh sazişinin vasitəçilər olmadan reallaşdırılmasının ən doğru variant olduğunu və bu məsələdə ölkəmizin konkret mövqeyini bildirdi. Onu da qeyd etdi ki, Ermənistan istəyir ki, bu sülh müqaviləsinin zəmanətçiləri olsun. Biz hesab edirik ki, buna heç bir ehtiyac yoxdur. Bu, iki suveren dövlət arasında imzalanacaq sülh müqaviləsidir. Biz orada heç bir zəmanətçilərə ehtiyac duymuruq və əgər bu, ikitərəfli formatda imzalanarsa, imzalanmalıdır. Əgər kimsə kömək etmək istəyirsə, biz buna da etiraz etmirik. Ancaq bu kömək elə olmalıdır ki, məcburi olmasın. Çünki bəziləri indi yarıya çıxıblar ki, danışıqlar bu ölkədə keçirilsin, o ölkədə keçirilsin, ya üçüncü ölkədə keçirilsin. Bu, bir qədər geosiyasi rəqabətə bənzəyən bir şeydir. Bu isə arzu edilməzdir.

Prezident Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərinin geosiyasi mövzuya çevrilməsini istəmədiyini də dedi və fikrini isə belə əsaslandırdı ki, bu, bizim iki ölkə arasındakı məsələmizdir, özümüz də bunu həll etməliyik. Əgər razılığa gəlsək, sülh müqaviləsi imzalanacaq. Əgər razılığa gəlməsək, deməli, ya danışıqlar davam etdiriləcək, ya danışıqlar dayandırılacaq.

□ **Əlibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

**Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkişafı
Agentliyi**

Dini və milli tolerantlıq, millətlərarası münasibətlərin inkişaf etdirilməsi

Nəçə gündür ki, Azərbaycan ictimaiyyətində ABŞ Dövlət Departamentinin dünya ölkələrində dini azadlıqların vəziyyətinə dair illik hesabatla bağlı narazılıqlar səngimək bilmir. Belə ki, hesabatda, həmişəki kimi, Azərbaycanla bağlı hissədə yenə də həqiqətə uyğun olmayan, əsassız, realıqla əlaqəsi olmayan və qərəzli iddialar öz əksini tapıb. Dünyada dini və milli tolerantlığın hökm sürdüüyü Azərbaycana qarşı əsassız ittihamlar səsləndirilib. Diqqət çəkən məqam isə hesabatın Azərbaycana aid olan hissəsinin dövlət komissiyasının rəhbəri Daniela Aşbaxyan tərəfindən hazırlanmasıdır.

Bu xanım Amerika Erməni Assambleyasının rəhbər vəzifəli şəxslərindən biri olub. O, Livanın Los-Ancelesdəki konsulluğunda işləyib.

"Foreign influence laws"ın qənaətinə, başqa ölkəyə çalınan bir şəxsin ABŞ Dövlət Departamentində işləyərək bu dövlətin xarici siyasətinin müəyyənləşməsində iştirak etməsi qeyri-qanunidir.

Azərbaycan Respublikasının İnsan Hüquqları üzrə Müvəkkili Səbinə Əliyeva hesabatla bağlı öz etirazını bildirib. O deyib ki, Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 25-ci maddəsinə əsasən, insan və vətəndaş hüquqlarını və azadlıqlarını irqi, etnik, dini, dil, cinsi, mənşə, əqidə, siyasi və sosial mənsubiyyətə görə məhdudlaşdırmaq qadağandır: "Təsədüfi deyil ki, Azərbaycan dünyada dini baxımdan ən tolerant ölkələr siyahısında yer alan,

multikulturalizm və dinlərarası dialoqun nümunəvi modelinin formalaşdığı, antisemitizm, dini ayr-seçkilik kimi halların olmadığı dövlətlərdəndir. Ölkəmizdə inanclı insanların ibadət məkanları kimi məscidlərlə yanaşı, katolik və pravoslav kilsələri, o cümlədən erməni kilsəsi, yəhudi sinagoxları fəaliyyət göstərməkdədir. İnsanların dini inanclarını sərbəst şəkildə həyata keçirmələrinə şərait yaradılması, vicdan azadlığı hüququnun yüksək səviyyədə təmin edilməsi, eləcə də fəaliyyət dövrü ərzində Ombudsmana bu məsələ ilə əlaqədar şikayətlərin, demək olar ki, olmaması da bu faktın bariz göstəriciləridir. Bu baxımdan, ABŞ Dövlət Departamenti tərəfindən hazırlanmış dünya ölkələrində dini azadlıqların vəziyyəti ilə bağlı illik hesabatda Azərbaycanın adının dini etiqad azadlığının pozulduğu ölkələr sırasında qeyd edilməsi ni qərəzli hesab edirik. Həmin hesabatda ölkəmizlə bağlı yer almış məlumatların heç bir əsasının olmadığını bir daha bəyan edir, bu cür sənədlərin hazırlanması zamanı ikili standartlara yol vermədən məsuliyyətli, reallığı əks etdirən və faktlara əsaslanan təhlillərin aparılmasını vacib hesab edirik. Hesabatda qeyd olunanların əksinə olaraq, məhz Azərbaycanın uzun illər ərzində Ermənistanın işğal, etnik təmizləmə siyasətindən əziyyət çəkdiyini, 30 ilə yaxın müddətdə işğal altında olmuş torpaqlarda, habelə hazırda Ermənistan ərazisində xalq-

mıza məxsus dini-tarixi abidələrin, o cümlədən məscidlərin, ibadət yerlərinin kütləvi şəkildə məhv edildiyini, dini abidələrin saxtalaşdırıldığını, azərbaycanlılara məxsus çoxsaylı qəbiristanlıqların dağıdıldığını və təhqir edildiyini bu sənədi tərtib edənlərin diqqətinə bir daha çatdırmaq istədik. Sadalanan faktlar ABŞ Dövlət Departamentinin hazırladığı hesabatın arxasında dünya ictimaiyyətində ölkəmiz barədə mənfi rəy yaratmağa yönəlmiş qərəzli siyasətin dəyandiyini deməyə əsas verir".

Millət vəkili Ceyhun Məmmədov da bu hesabatla bağlı öz etirazını bildirib. O

qeyd edib ki, Azərbaycanda bütün tarixi abidələr, o cümlədən dini abidələr qorunur, dini ayinlərin icrası üçün hər cür şərait var. Bakıda dövlət özü sinagox tikib, hər il dövlət büdcəsindən yardım ayrılır. Bu gün Qarabağda da eyni qaydada işlər görülür. Kilsələr dövlət tərəfindən təmir-bərpa edilir. Azərbaycan bu abidələri qoruyub və qoruyacaq. Bütün bunlara baxmayaraq, ABŞ Dövlət Departamentinin bir neçə ölkəni, o cümlədən Azərbaycanı sözdə dini etiqad azadlığının ciddi pozulmasına görə "xüsusi izləmə siyahısı"na daxil etməsi açıq-aşkar qərəzli yanaşmadır. Bu qərəzli yanaşma birmənalı rədd edilir.

Dini mövzularda ixtisaslaşan jurnalist Kənan Rövşənoğlu mövzu ilə bağlı "Yeni Müsavat"a dedi ki, indiki məqamda erməni lobbisinin Azərbaycana qarşı hücumu keçdiyini nəzərə alsaq, belə bir şəxsin Azərbaycanla bağlı hesabat hazırlaması yanlışdır: "Ən azı Amerikanın öz maraqları baxımından. O ki qaldı hesabatla, qeyd edim ki, ABŞ-ın dini vəziyyətlə bağlı hesabatları hər il hazırlanır və təxminən son 10 ildə bir qayda olaraq Azərbaycan haqqında tənqidi fikirlər yer alır. Amerikanın din azadlığı ilə bağlı öz standartları var. Hesabatlar da buna əsaslanır. Bu mənada ciddi bir fərq görmürəm. Digər tərəfdən, nəzərə almaq lazımdır ki, hesabatın hazırladığı dövrdə Azərbaycanda din sahəsində bir çox işlər baş verib, çox sayda dindar həbs olunub, həmçinin məscidlərdə din xadimləri işdən uzaqlaşdırılıb. Bunlar faktlardır və hesabatda yer alması qeyri-adi deyil. Düşünürəm ki, hazırda Azərbaycan və ABŞ münasibətlərində soyuqluq olduğu üçün hesabat da Bakıda ciddi etirazla qarşılanıb".

Din və tolerantlıq

YENİ ÜSAVAT
N 5 (8378) 12 yanvar 2024

ABŞ-ın dini azadlıqlarla bağlı standartları nədir?

Ekspertlər hesab edir ki, ölkəmiz barədə mənfi rəy yaratmağa yönəlmiş qərəzli hesabat Amerikanın öz maraqları baxımından yanlışdır

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Afaq MİRAYIQ

“O, kilsədən tək çıxanda, hər kəs şoka düşüb”

Birinci Qarabağ müharibəsində qəhrəmanlığı ilə yadda qalan Natiq Qasimovun yaxın qohumu nələr danışib?

Birinci Qarabağ müharibəsində qəhrəmanlığı ilə yadda qalan Natiq Qasimovun əmisi oğlu Çingiz Qasimov hazırda Çexiyada yaşayır. O, "Vətən uzaqda deyil" verilişinin qonağı olub.

Çingiz Qasimov uzun illər əmisi oğlunu axtarıb.

O xatırlayır ki, Natiq Qasimov uşaq vaxtı Gədəbəy rayonunun Kiçik Qaramurad kəndində yaşayıb, daha sonra Mingəçevir şəhərinə köçüb.

Natiq Qasimov 1971-ci ildə anadan olub. Rusiyanın Krasnoyarsk vilayətində Daxili Qoşun hissələrində xidməti başa vurduqdan sonra 1991-ci ildə vətənə qayıdıb, elə həmin il də könüllü olaraq cəbhəyə gedib.

Qəhrəmanın əmisi oğlu özündən beş yaş böyükdür. O, Natiq Qasimovu kiçik yaşlarında olduqca cəld və qorxmaz uşaq olduğunu deyir.

Natiq Qasimov Xocalı rayonu, Pirlər kəndi yaxınlığındakı yüksəklikdə yerləşən

Alban kilsəsi uğrunda döyüş zamanı 6 hərbi yoldaşı həlak olduqdan sonra 5 gün ac-susuz orada qalaraq tək başına savaşı davam etdirirdi. Gülləsi qurtardıqdan 6-cı gün, 12 mart 1992-ci ildə rusiyalı və italiyalı jurnalistlər - Konstantin Smirnov və Enriko Sarzinin şahidliyi ilə Ermənistan hərbiçiləri tərəfindən əsir götürülmüşdü. Onun əsir götürülməsi faktı Rusiyada nəşr edilən "Oqonyok" jurnalının 1992-ci il 14 və 15-ci nömrələrində "Strax" adlı məqalədə təsvir edilmişdi.

Çingiz Moskvada yaşayan zaman əmisi oğlunun itkin düşdüyünü öyrənib: "Bir gün evdə olan zaman yoldaşım bir jurnal gətirdi. O dedi ki, Çingiz, bax, "Oqon-

yok" jurnalında Natiqin şəkli var, əlində bayraq gedir, onu ermənilər aparırlar. Mən həmin vaxt jurnalın redaksiyasına zəng etdim və Smirnovla görüş istədim. O, heç bir problem olmadığını və redaksiyaya gedə biləcəyimi dedi. Ertəsi gün mən Smirnovla görüşdüm və orada baş verən hadisələrdən danışdım".

O, əmisi oğlunun son-

rakı taleyi, onunla necə rəftar edilməsi barədə məlumat öyrənmək məqsədilə Smirnovla görüşdüyünü diqqətə çatdırıb. Çingiz Qasimovun sözlərinə görə, həmin vaxt "Oqonyok" jurnalı Rusiya hökuməti ilə yaxın idi: "Fikirləşdim ki, belə ora yazmaq istəmədiyi məqamlar var. Biz oturduq çox söhbət elədik. O, mənə baş verən hadisələri danışdı: "Ermənilər bizə dedi ki, kilsədə böyük bir batalyon var, onların əsgərlərini öldürüblər. Bizə yaxınlığa buraxmırdılar. İtaliyalı fotomüxbir gedib şəkillər çəkdi. Biz orada olanda kəndin camaatı da əraziyə yığılmışdı. O, (Natiq Qasimov - red.), kilsədən tək çıxanda hər kəs şoka düşmüşdü. Özüm də şokda idim ki, necə olar bilər, bunlar 3 gündür vuruşur, onu tuta bilmirlər. Natiqi gətirəndə ermənilər ona hücum etməyə başladılar. Ermənilərin komandiri onları sakitləşdirdi, dedi ki, burada xarici jurnalistlər var. Ermənilər onu sorğu-suala tutdular, azərbaycan dilində danışdırlar, başa düşmədim". Mən Smirnova onun sonrakı taleyi barədə öyrənmək və Natiqi oradan xilas etmək üçün pul təklif etdim. Smirnov təkliflə

razılaşdı və əlaqələrinin olduğunu, bu barədə 2 gün sonra danışacağımızı dedi. İki gün sonra mən getdim və Smirnov Natiqdən xəbər olmadığını bildirdi".

Çingiz Qasimovun əmisi oğlu barədə başqa şəxslər və kanallar vasitəsilə məlumat əldə etmək cəhdləri də uğursuzluqla nəticələnib.

Əmisi oğlu Natiqin uşaqlığını da xatırlayır. O, "Vətən uzaqda deyil" verilişində Natiq Qasimovun uşaq yaşlarından olduqca qəhrəman ruhda böyüdüyünü bildirir. Çingiz Qasimovun sözlərinə görə, qəhrəmanımız qohumcanlı, istiqanlı şəxs olub.

Ermənistan tərəfi onun haqqında məlumat verməkdən imtina edir. Məlumat əsasən, bu qorxmaz Azərbaycan əsgərinin qəhrəmanlığı və şücaəti düşmən hərbiçiləri arasında vahimə və psixoloji gərginlik yaratdığı üçün səhra komandiri Vitali Balasanyan Natiq Qasimova erməni əsgərlərin qarşısında müharibə qanunlarına zidd olaraq dəfələrlə ağır və dəhşətli işgəncələr verərək onu qətlə yetirib. Ancaq bu fakt hələlik öz rəsmi təsdiqini tapmayıb.

□ **"Yeni Müsavat"**

İran Qafanda konsulluq açıqdan sonra Ermənistan da Təbrizdə konsulluq açmaq qərarını verib. Bununla bağlı artıq hazırlıqlar yekunlaşmaq üzrədir.

Bu diplomatik həmlələr aydındır ki, həm Azərbaycan, həm də Türkiyəyə bir mesajdır. Türkiyənin Şuşada konsulluq açması barədə qərarı bu iki dövlət arasında 2021-ci ilin 15 iyununda Şuşada əldə edilmiş razılıq fonunda gözlənilən idi. Şuşa Bəyannaməsi iki dövlət arasında münasibətlərin strateji müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəldilməsi istiqamətində aparılan məqsədyönlü işin təntənəsi və iki qardaş dövlət arasında bütün sahələrdə, o cümlədən hərbi əməkdaşlıq sahəsində münasibətlərin yeni mərhələyə adlaması baxımından tarixi əhəmiyyət kəsb edən hadisə idi. Şuşada konsulluğun açılması Azərbaycan mədəniyyətinin incisi sa-

Şuşada Türkiyə konsulluğunu açmaq zamanı-yubanmanın səbəbləri

Türkiyə və Azərbaycan liderləri arasında imzalanmış Şuşa Bəyannaməsinin zirvəyə daşdığı müttəfiqlik münasibətləri dünyanın antitürk mövqeli ünvanları üçün gözdağıdır; ekspert: "Şuşa Azərbaycana olduğu qədər Türkiyə üçün də böyük mənəvi əhəmiyyəti olan şəhərdir"

yannaməsinin zirvəyə daşdığı müttəfiqlik münasibətləri dünyanın antitürk mövqeli ünvanları üçün gözdağıdır. Bu mənada baş konsulluğun Şuşada açılması ilə iki qardaş ölkə varlığını xər baxanlara növbəti dəfə dərs vermiş olacaq.

açıqlama yoxdur, yenilik olacaqs, ictimaiyyət məlumatlandırılacaq.

Şuşada Türkiyənin baş konsulluğunun açılmasının ilk gündən tərəfdarlarından olan Azad Vətən Partiyasının sədri Akif Nağı dedi ki, Ermənistanın Təbrizdə

qarşı zaman-zaman həyata keçirilməyə çalışılan planlardan bəhs etdi: "Əlbəttə, bir həqiqətdir ki, İranın Qərbi Azərbaycanda konsulluq açması və Ermənistanın da Təbrizdə konsulluq qərarı Azərbaycan və Türkiyə əleyhinə demərdir. Məntiqə İran və Er-

Martin Rayan

Bakıda həbsdə olan Fransa casusunun etirafları

Fransa Respublikasının vətəndaşı Martin Rayan 4 dekabr tarixində Azərbaycan Respublikasının Cinayət Məcəlləsinin 276-cı maddəsində (casusluq) nəzərdə tutulmuş əməlin törədilməsində şübhəli bilinərək tutulub. Daha sonra onun barəsində məhkəmə qərarı ilə 4 ay müddətinə həbs-qətimkan tədbiri seçilib.

İki il əvvəl ARB televiziya kanalına verdiyi müsahibədən Rayanın tərcümeyi-halının bəzi təfərrüatı məlum olub.

Məsələn, o, hərbi və geosiyasi tarix üzrə təhsil alıb, 2015-ci ilə qədər hərbi və global təhlükəsizlik sahəsində çalışıb.

Lakin 2015-ci ildə Rayan qəfil işinin istiqamətini dəyişmək qərarına gəlib və hörmətli bir iş adamına çevrilib. 2019-cu ildə o, Bakıda görünüb və burada "Merkorama" şirkətinin təsisçisi və direktoru olub.

Bu, Azərbaycanın xüsusi xidmət orqanlarının ifşa etdiyi casusun əfsanəsidir. Əslində isə o, Fransanın xeyrinə kəşfiyyat fəaliyyəti ilə məşğul olub. Rayan bir neçə il ölkəmizdə işləyib, müşahidələr aparıb, casusluqda faydalı ola biləcək insanlarla əlaqə qurub. Həmin şəxslər isə Fransa kəşfiyyatının əməliyyatının iştirakçısına çevrildiklərinin fərqinə varmayıblar.

nəvi bağlarla əlaqəli deyil, eyni zamanda iki ölkə rəhbəri cənab İlham Əliyevlə Ərdoğan arasındakı şəxsi dostluq əlaqələri ilə də bağlıdır: "İşğaldan azad olunan Şuşa şəhərinə rəsmi səviyyədə səfər edən ilk xarici dövlət rəhbərinin cənab Ərdoğan olmasının həm Azərbaycan, həm də Türkiyə üçün böyük mənəvi əhəmiyyəti var. Çünki Qarabağın, eləcə də, Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı olan Şuşanın işğaldan azad olunmasını Türkiyə cəmiyyəti də böyük həyəcanla gözləyirdi. Bu baxımdan, deyə bilərəm ki, Şuşa Azərbaycana olduğu qədər Türkiyə üçün də böyük mənəvi əhəmiyyəti olan şəhərdir".

Politoloq qeyd etdi ki, Şuşa Türk dünyası üçün böyük mədəni mirasa sahibdir və gələcəkdə Şuşada türk dünyasını əlaqələndirən siyasi-iqtisadi tədbirlərlə yanaşı, mədəni tədbirlərin də keçiriləcəyinin anonsu verilib: "Bu baxımdan, Türkiyənin Şuşa şəhərində baş konsulluq açmaq qərarı böyük əhəmiyyət

kəsb edir. Şuşa Bəyannaməsi 20-ci əsrin əvvəllərində imzalanmış Qars müqaviləsinin yeni və daha inkişaf etmiş, təkmil formasıdır. Bundan sonra Naxçıvan Muxtar Respublikasında olduğu kimi, Qarabağın təhlükəsizliyi də birbaşa Türkiyənin təminatı altındadır. Xüsusən hərbi sahədə birgə əməkdaşlıq, eyni zamanda tərəflərdən hansısa birinin ərazisinə hərbi təcavüz olarsa, digər tərəfin yardımının rəsmiləşdirilməsi düşünürəm ki, Azərbaycanla Türkiyə arasında artıq uzun illərdir pille-pillə inkişaf edən dostluq, qardaşlıq və strateji müttəfiqliyin ən üst səviyyəsidir. Hesab edirəm ki, Şuşada Türkiyənin baş konsulluğu yaxın zamanlarda fəaliyyətə başlayacaq. Bütün Qarabağda olduğu kimi, Şuşada da abadiyyət işləri, quruculuq prosesi davam edir. Hələlik Şuşa sakinləri də geri dönməyib. O baxımdan, tələsməmək lazımdır və əlavə yozumlara da ehtiyac yoxdur".

□ **E.PAŞASOY,**
"Yeni Müsavat"

yılan bu şəhərə xor gözle baxan, Azərbaycanın müstəqilliyini təhdid edən, onun Qarabağ üzərindəki suveren hüquqlarını qəbul etmək istəməyən bəlli dairələrə ismarış olar. Xatırlatmaq yerinə düşər ki, Şuşada baş konsulluğun açılması ilə bağlı mövqeyini qardaş ölkə ən yüksək səviyyədə bir neçə dəfə bəyan edib. Hələ 44 günlük müharibədən bir neçə ay sonra Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan jurnalistlərə açıqlamasında "Biz də Şuşada baş konsulluq açırıq", - deyərək əminliklə bildirmişdi. Keçən ilin yayında da Türkiyə prezidenti Azərbaycan lideri ilə görüş zamanı ölkəsinin Azərbaycanla Şuşa Bəyannaməsi ilə müttəfiqlik səviyyəsinə yüksəldilən əlaqələri bütün sahələrdə inkişaf etdirməkdə qərarlı olduğunu bildirmişdi. "Şuşada baş konsulluğumuz istədiyiniz vaxt açmağa hazırıq. İnşallah, Şuşadakı baş konsulluğumuz açılarsa, bu, təbii ki, başda Ermənistan olmaqla bütün dünyaya ayrı bir mesaj olacaq" - Türkiyə prezidenti bildirmişdi.

Həç şübhəsiz ki, Türkiyə və Azərbaycan liderləri arasında imzalanmış Şuşa Bə-

Azərbaycan Prezidenti ölkə telekanallarına son geniş müsahibəsində bu il Şuşa saikinlərinin öz evlərinə qayıdacağını söylədi. Eyni zamanda Şuşada tikinti-quruculuq işləri yüksək səviyyədə davam edir. Bu mənada istisna deyil ki, Türkiyə baş konsulluğunun açılmasına da çox qalmayıb.

Mətbuatın dəfələrlə yazdığı kimi, qardaş ölkə lideri belə bir mövqeyi ifadə etməklə Türkiyənin bundan sonra da hər zaman can Azərbaycanın yanında olacağına, Şuşadakı konsulluğu açmaqla bir daha işarə vermiş olub. Hətta məlumat var idi ki, Şuşada Türkiyə Konsulluğunun yaradılması ilə bağlı Azərbaycan və Türkiyə Xarici İşlər Nazirlikləri arasında danışıqlar gedir. Ekspertlərin fikrincə, Şuşada konsulluğun tezliklə açılmasının siyasi-iqtisadi və mənəvi əhəmiyyəti var. Bu, Qarabağda Türkiyənin varlığını bir daha təsdiqi deməkdir. Eyni zamanda Azərbaycanın ərazi bütövlüyünə və təhlükəsizliyinə dəstəklə yanaşı, bütün dünyaya verilən siyasi-diplomatik mesaj olardı. Bəs bu proses niyə yubanır?

Azərbaycan XİN-in mətbuat katibliyindən bildirildi ki, hələlik bu barədə hər hansı

konsulluq açmaq istəyi avantüradır: "Özünü də bilirsiniz ki, orada balaca bir məhəllədə məskunlaşılar. Orada hər hansı konsulluğa heç bir ehtiyac yoxdur. İrəvan bu addımı Azərbaycan-İsrail münasibətlərindən qıcıqlana-raq atır. Zəngəzurda İran konsulluğu isə geostrategiya təşəbbüs baxımından nəzərə alınmalıdır. Orada Qərb, Rusiya konsulluğu, ofis açmaqla maraqlarını təmin etməyə çalışır. İran da bu yarışdan kənarda qalmaq istəmir. Təbrizdə konsulluq, böyük ehtimalla, açılmayacaq, açılarsa da, uzunömürlü olmayacaq. Qəhrəman təbrizlilər buna imkan verməyəcək". **Akif Nağı qeyd etdi ki, Şuşada Türkiyə konsulluğunun açılması zamana bağlıdır:**

"Əhalinin əsas hissəsi oraya qayıdandan sonra konsulluq da açılacaq. Nə qədər ki, əhali yoxdur, konsulluğu açmağın da mənası olmaz. Orada tək-cə Türkiyənin yox, digər türk dövlətlərinin və başqalarının da konsulluqları fəaliyyət göstərəcək. Bunu Şuşanın tarixi və mədəni yeri şərtləndirir".

Politoloq Tural İsmayilov isə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında **öncə Azərbaycana**

mənistanın Qafan-Təbriz oyununun strateji heç bir əhəmiyyəti yoxdur. O şəhərlərdəki konsulluq adıçəkilən iki dövlətə nəyinə lazımdır ki?! Sırf Türkiyənin Şuşada baş konsulluq açmaq istəyi ilə bağlı xəbərdən sonra İran və Ermənistanın belə addım atması çox tragikomik mənzərədir. Düşünün ki, özge vaxt Qərbə nifrət püskürən İran sorosçuların "at oynatdığı" Ermənistanın ümidinə qalıb". **Şuşada Türkiyə baş konsulluğunun açılması məsələsinə gəldikdə, politoloqun sözlərinə görə, bunun çox böyük tarixi, mənəvi və siyasi əhəmiyyəti var:** "Azərbaycanla Türkiyə arasında yüksək səviyyəli strateji münasibətlər uzun illər ərzində formalaşmışdır. Xüsusən Ulu öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidlə tələbi ilə yenidən hakimiyyətə gəlməsindən sonra Azərbaycanla Türkiyə arasında böyük sazişlər imzalandı. Cənab Prezident İlham Əliyev tərəfindən həyata keçirilən siyasət nəticəsində Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri növbəti mərhələyə daxil oldu". **T.İsmayilov bildirdi ki, Azərbaycanla Türkiyə arasında münasibətlərin bu qədər inkişaf etməsi tək-cə iki dövlət arasındakı tarixi-mə-**

Ermenistan hesab edir ki, Azərbaycanla danışıqlar əvvəllər olduğu kimi Qərb platformalarında davam etdirilməlidir.

Bu barədə Ermənistan parlamentinin Xarici əlaqələr daimi komissiyasının rəhbəri Sərkis Xandanyan deyib.

"Artıq formalaşmış danışıqlar formatlarını davam etdirmək bizim üçün çox vacibdir. Vaşinqtonda xarici işlər nazirlərinin görüşləri, eləcə də Avropa Birliyinin vasitəçiliyi ilə ölkə liderləri arasında danışıqlar formatı formalaşdırılıb. Bu, danışıqlara legitimlik əlavə edir", - o bildirib.

"Çox yaxşı başa düşürük ki, sülh müqaviləsi çoxdan imzalana bilərdi. Ermənistan rəhbərliyi Azərbaycanla hər hansı ciddi sənədin imzalanmasını ləngidir".

"Sülh sazişi imzalayacaq" deyib, ayağımızın altını qazırlar

nazirin sözlərinə görə, Ermənistanın istintaq orqanları Azərbaycana qarşı proseslərə beynəlxalq prokurorları cəlb edəcək. Deməli, Ermənistan bir tərəfdən Azərbaycanla sülh sazişi imzalayacaq, digər tərəfdən beynəlxalq səviyyədə bizə qarşı iddialar qaldıracaq. Bu, sülh deyil, növbəti qarşıdurmanın anonsudur.

bitməsi anlamına gəlir, statut söhbəti isə özündə növbəti manipulyasiyanı, spekulasiyanı ehtiva edir. Yəni bunlar tam fərqli istiqamətlərdir və belə olan halda ortalığa ritorik suallar çıxır: sülh istəyirsənsə statut nədir? Statutun dalınca qaçacaqsansa, sülh nədir?

Əlqərəz, görünən budur ki, Ermənistan yenə öz amplu-

növbəti gediş idi. Dərhal da Azərbaycan tərəfə sülh danışıqları kontekstində təklif etdilər ki, sərhədlərdən paralel şəkildə qoşunları geri çəkək. Biz orada çoxsaylı şəhidlər vermişik, savaş aparmışıq. İndi hansı təhlükəsizlik tədbiri qeyd olunur ki, bu formada qoşunları geri çəkmək təklif edilir. Bu da heç cür doğru ya-

"Tələb edəcəm ki, onlar Xankəndinə getsinlər"

Azad edilmiş ərazilərdə yaradılan seçki məntəqələrinə böyük beynəlxalq müşahidə missiyasının gəlməsinə çalışacağıq. Bunu bərabər seçkiqabağı təşviqat imkanları və media subyektlərinin prezident seçkilərində fəaliyyətinin əsaslarına həsr olunan müşavirədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov deyib.

MSK sədri bildirib ki, ATƏT-in təşkilatı, digər beynəlxalq müşahidəçilər seçki barədə fikrini bildirəcəklər:

"Çatışan tərəfi onlar təqdir etməli, çatışmayan tərəfləri də bildirməlidirlər ki, əməkdaşlıq çərçivəsində biz onu aradan qaldırıq. Mən hamımızın adından tələb edəcəm ki, Xankəndi başda olmaqla, azad edilmiş ərazilərdə qurulan seçki məntəqələrinə beynəlxalq müşahidəçilər getsin. Orada başqa millətlərin nümayəndələri də yaşayır və onlar da gəlib səsvermədə iştirak etsin. Öz görüşlərimizdə də mən təklif etmişəm ki, azad edilmiş ərazilərdə də səsvermənin necə getdiyini müşahidə etsinlər".

Azərbaycan Ukraynaya növbəti humanitar yardım göndərdi

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2023-cü il 17 iyul tarixli Sərəncamına uyğun olaraq Ukrayna xalqına humanitar yardım göstərilməsi məqsədilə nəzərdə tutulmuş elektrik avadanlıqlarının növbəti hissəsi Sumqayıt Texnologiyalar Parkından yola salınıb.

Bu barədə Energetika Nazirliyi məlumat yayıb. Bildirilib ki, 25 TIR-dan ibarət yük avtomobili karvanı ilə yola salınan humanitar yardıma 677 min metrden çox elektrik kabelləri və naqilləri, həmçinin 22 ədəd komplekt transformator məntəqəsi daxildir.

Xatırladaq ki, ümumi məbləği 7,6 milyon ABŞ dolları olan sözügedən humanitar yardımın ilk hissələri 2023-cü ilin 30 oktyabr, 21 noyabr və 8 dekabr tarixlərində Ukraynaya göndərilib.

GUAM-a sədrlik Azərbaycana keçdi

Yanvarın 11-də Demokratiya və İqtisadi İnkişaf Namınə Təşkilat - GUAM Parlament Assambleyasının videokonfrans formatında komitələrinin 6-cı birgə iclası, Bürosunun 18-ci iclası və qurumun 16-cı sessiyası keçirilib.

Bu barədə Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinə məlumat verilib.

Tədbirlərdə Milli Məclisin deputatları - Azərbaycanın GUAM PA-da nümayəndə heyətinin rəhbəri Elnur Allahverdiyev, üzvləri Əli Məsimli, Fatma Yıldırım, Cavid Osmanov iştirak ediblər.

Tədbirdə GUAM PA-nın 16-cı sessiyasının yekun sənədi olaraq Kommünike qəbul olunub.

Sessiyada GUAM PA-ya sədrlik Ukraynadan Azərbaycana keçib.

Bunu isə **rusiyalı politoloq Dmitri Solonnikov** deyib.

"Paşinyan hesab edir ki, onun üçün sənədlərin imzalanması status-kvonun yekun təsdiqi və Ermənistanın məğlubiyyətinin hüquqi tanınması olacaq. O zaman baş nazir olaraq, Nikola artıq nə ölkə daxilində, nə də xarici kuratorların ehtiyacı olacaq. Azərbaycan səbirli Ermənistanla sülh sazişi imzalamaq üçün ona rahat olan şərtləri gözləyir. Bakı tələsmir və danışıqlar prosesində vasitəçilərə ehtiyac yoxdur. Hər halda Azərbaycan təklif etdiyi beş prinsip əsasında sülh sazişi imzalamağa çoxdan hazırdır. Ermənistan hakimiyyəti böyük ehtimalla mövcud vəziyyətə uyğun hərəkət edəcək", - o bildirib.

Ekspert deyib ki, rəsmi İrəvan bir tərəfdən Azərbaycanla hərtərəfli sülhün vacibliyindən danışır, bir tərəfdən də gələcək sülhə təhlükə yaradan həmləyə hazırlaşır: "Belə ki, Ermənistanın ədliyyə naziri Qriqor Minasyan mətbuat konfransında bildirib ki, Ermənistan Roma Statutu vasitəsilə Azərbaycana qarşı "herbi cinayətlərin araşdırılmasına" çalışacaq. Erməni

Demokratik Maarifçilik Partiyasının sədri, deputat Elşən Musayev bütün bunların kökündə ən çox bir səbəb görür: "Ermənistan hər zaman ağalarının dili ilə danışır və bu səbəbdən də sülh kontekstində onların heç bir fikri, şərh, yanaşması ciddi qəbul edilə bilməz. Daha dəqiq desəm: bunlar öz siyasi baxışlarında hərdəmxəyalı və qeyri-ciddiliyi artıq sanki prioritetə çeviriblər. Ona görə də hər gün bir şey danışırlar, hər keçən dövrdə fərqli mülahizələr irəli sürürlər, hər dönmədə ayrı havaya girirlər. Bilirsinizmi niyə? Bir daha təkrarlayıram: çünki müstəqil deyillər. Asılıdırlar. Ağalarının təlimat və tapşırıq gözləyirlər. Ermənistan hələ də anlamır ki, gecindən də olsa müstəqil subyekt kimi çıxış etməyin zamanıdır. Bunun üçün isə iki tərəf oturub söhbət etməlidir və öz arasında razılığa gəlməlidir. Zətin Azərbaycan tərəfinin də əsas tələbi və istəyi məhz budur. Bir tərəfdən deyir ki, sülh sazişi imzalayacaq, o biri tərəfdən Roma statutundan danışır. İndi biz hansına inanaq? Sülh müqaviləsi problemin əbədi

asındadır və bunların başa düşüldüyü dil ilə yalnız "dəmir yumruq" dilidir. Gərək kvartalda, mövsümdə azı bir dəfə həmin yumruğun effektini görsünlər və üzərlərində hiss etsinlər ki, ağilları başlarına gəlsin. Vəssalam. Başqa yol yoxdur. Xoşdill, mədəni üslub bunlar deyil. Qalıblar Fransanın və şeytan bilir daha kimlərin əlində. Adlarını isə müstəqil qoyublar. Daş düşsün belə müstəqilliyə. Özün öz iradənlə bir qərar qəbul edə bilməyəcəksənsə, neynirsən dövlət olmağı, gerbə, bayrağı, himnə sahib olmağı? Get Fransanın rəsmi əyalətinə çevril, biz də işimizi bilək də".

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin mətbuat xidmətinin rəhbəri, beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Əziz Əlibəyli erməni tərəfinin buradakı niyyətini bu cür ifşa etdi: "Nə sülh? Ermənistanın sülhlə bağlı heç bir normal yanaşması yoxdur. Sonuncu dəfə Rusiyadakı görüşdə sərgilədikləri mövqe sülhə yaxınlaşma mesajları kimi yozulurdu. Bu da, sadəcə, Rusiya-Ermənistan münasibətlərinin normalaşdırılması istiqamətində Paşinyanın atdığı

naşma kimi qəbul oluna bilməz. Bu həm də Birləşmiş Ştatların bu danışıqlar üzrə nümayəndəsinin gəlişi ərəfəsində baş verib. Bütün bunlar da bilavasitə növbəti dəfə açıq şəkildə Ermənistanın sülh deyil, Rusiya platformasını sabotaj etmək və defakto Kremli oyundankənər vəziyyətə salıb, yenidən Qərb platformasını həyata keçmək istəyinə bağlıdır. Hər iki platforma arasında toqquşma yaratmaq niyyəti açıq güdülür. Bir sözlə, erməni tərəfin hədəflədiyi sülh müqaviləsi deyil. Burada təkəcə sizin qaldırdığınız məsələ deyil. Başqa məsələlər də var".

Politoloq Fuad Heydər Ermənistanın təhlükəsizliyinin qarantiyasının iki ölkə olduğunu qeyd etdi: "Bu gün Azərbaycanla Ermənistan yekun sülh müqaviləsinə olduqca yaxın görünərsə də, qəbul etməliyəm ki, Ermənistan tərəfi prosesi süni şəkildə uzatmaqda maraqlıdır. Erməni rəsmilər ziddiyyətli açıqlamalar verir və yaxud da prosesə ciddi-cəhdlə Qərbin bezi ölkələrini daxil etmək istəyirlər. Bəzi ölkələr dediyimiz də xüsusilə Fransadır. Fransa-

nın iştirakını biz qətiyyətlə rədd edirik. Çünki rəsmi Paris prosesin həllini deyil, daha da qızışdırılmasını, bu vasitə ilə də Cənubi Qafqaza gəlməyi hədəfləyir. Bütün bunlar isə bir daha onu deməyə əsas verir ki, yekun sülh sənədi Azərbaycanın durmadan təklif etdiyi təkbətək səviyyədə daha real görünür. Ermənistanın bu addımlarının arxasında ayrı bir məsələ də var. Belə ki, rəsmi İrəvan sülhlə bağlı qarantıya axtarır. Ancaq anlamaq istəmir ki, Ermənistanın təhlükəsizliyinin qarantiyasını, sadəcə,

Azərbaycan və Türkiyə verə bilər. Çünki okeanın o tayında olan ölkələr. Digər bir vacib məsələ isə Ermənistanın silahlanma məsələsidir. Sual yaranır ki, bütün bunlar kimə qarşıdır? Sülhə hazırlaşan ölkənin nəyə görə durmadan silahlanma kimi bir qayğısı olsun ki? Hesab edirəm ki, cənab Prezidentin son açıqlamasında qeyd etdiyi kimi, bizə qarşı hər hansı təhlükə hiss ediriksə, buna səsiz qalmayacağıq".

□ **Cavanşir ABBASLI**
"Yeni Müsavat"

Yanvarın 9-da "Respublika Perinatal Mərkəzi" PHŞ-nin inzibati binasında baş vermiş yanğınla bağlı tibb müəssisəsinin 3 vəzifəli şəxsi barəsində ev dustaqlığı qərarı verilib.

Barəsində ev dustaqlığı verilən mərkəzin direktoru Mehriban Abasquliyeva tərəfindən müəssisədə yanğın təhlükəsizliyi qaydalarına riayət edilməsi işinin düzgün təşkil olunmaması, hadisənin baş verdiyi Mərkəzin Anesteziologiya, reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin Yenidöğülmuşların intensiv terapiya bölməsinin yerləşdiyi dördüncü mərtəbədəki palatasında tibbi avadanlıqların düzgün istismar olunmaması, palatada normadan artıq tibbi avadanlıqların istifadə edilməsi, habelə elektrik qidalandırıcılarda əvvəlki günlərdən yaranmış nasazlığın vaxtında aradan qaldırılmasını təmin etməməsinə əsaslı şübhələr müəyyən edilib. Həmçinin istintaqla mərkəzin anesteziologiya, reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin müdiri Hamlet Mustafayev və Dəstək Xidmətləri şöbəsinin müdiri Elnur Əhmədlinin yanğın təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə dair qaydaları pozmaları nəticəsində müəssisədə standartlara uyğun olmayan elektrik cihazlarından istifadə edilməsi, habelə istismara yararsız olan və qəza törədə bilən elektrik cihazlarındakı nöqsanların vaxtında aradan qaldırılmaması, bundan başqa, çoxsaylı tibbi avadanlıqların elektrik xətlərinin gücü və dözümlülüüyü nəzərə alınmadan davamlı və nizamsız şəkildə xəstələrin müalicə alındığı palatalarda yerləşdirilməsi və istismarına əsaslı şübhələr müəyyən edilib. İş üzrə Hamlet Mustafayev və Elnur Əhmədli Cinayət Məcəlləsinin 225.3-cü, Mehriban Abasquliyeva isə həmin məcəllənin 314.3-cü maddəsi ilə təqsirləndirilən şəxs qismində cəlb edilərək onlara həmin maddələrdə nəzərdə tutulan ittiham elan edilmiş, məhkəmənin qərarı əsasında hər üç təqsirləndirilən şəxs barəsində ev dustaqlığı və vəzifədən kənarlaşdırma növündə qətimkan tədbirləri seçilib.

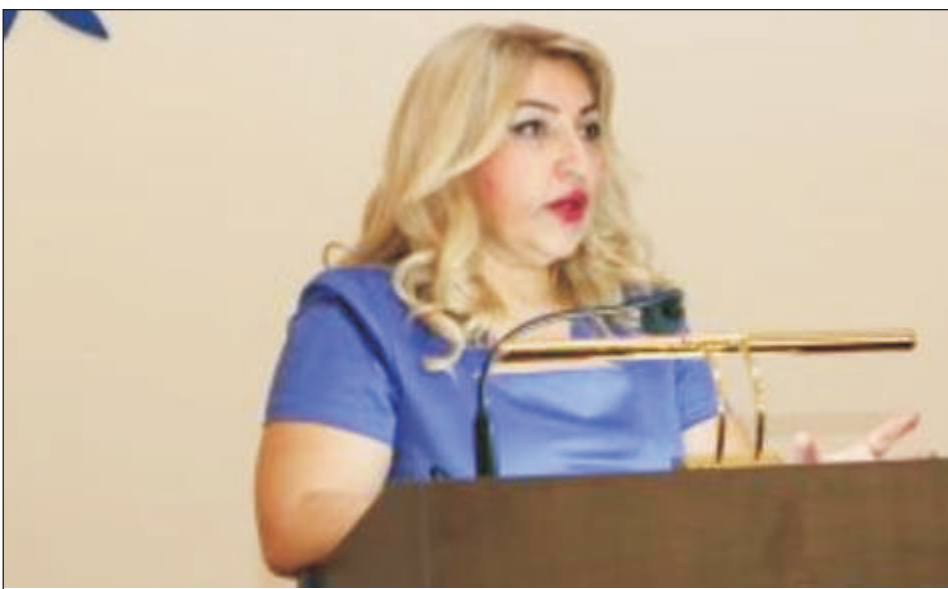
Qeyd edək ki, Respublika Perinatal Mərkəzi 2009-cu ilin dekabr ayında istifadəyə verilib. Mərkəz ana olmağa hazırlaşan qadınlara, o cümlədən dünyaya yenidən göz açan körpələrə yüksək ixtisaslı diaqnostik, konsultativ və müalicə yardımı göstərən yeni tipli səhiyyə müəssisəsidir. Mehriban Abasquliyeva Respublika Perinatal Mərkəzinə 2022-ci ilin dekabrında direktor təyin olunub. Mehriban Abasquliyeva 1980-1986-cı illərdə Azərbaycan Tibb Universitetində (ATU) təhsil alıb. 1986-1987-ci illərdə ATU-da internatura təhsili alıb. 1988-1994-cü illərdə 1 sayılı Qadın məsləhətxanasında həkim-mama-ginekoloq, 1994-1998-ci illər arasında isə baş həkim vəzifəsində çalışıb. 1998-2000-ci illər ərzində 3 sayılı Şəhər Klinik Xəstəxanasında baş həkimin müavini vəzifəsində fəaliyyət göstərmiş. 2000-ci ildən etibarən Sabuncu rayonu 2 sayılı Doğum Evinin baş həkimisi vəzifəsində çalışıb.

Türkiyə, Rusiya, Portuqaliya, Danimarka, Yunanıstan, Pakistan, İndoneziya kimi ölkələrdə müxtəlif beynəlxalq sertifikatlı konfrans və təlimlərdə uğurla iştirak edib.

Körpə ölümlərinə görə 10 ilədək cəza - həbslər davam edə bilər

Respublika Perinatal Mərkəzinə 2022-ci ilin dekabrında direktor təyin olunan Mehriban Abasquliyeva bundan əvvəl də medianın diqqətində olmuşdu

2007-2021-ci illər ərzində Yeni Azərbaycan Partiyası Sabuncu rayon təşkilatının sədri olub. Mehriban Abasquliyeva 2 sayılı Doğum Evinə işləyəndə onun barəsində mediada xeyli yazılar dərc edilib. Bu doğum evi Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə 1987-ci ildə istifadəyə verilib və daima dövlətin qayğısı ilə əhatə olunub. Amma bu müəssisə haqda heç də yaxşı məlumatlar olmayıb. Mehriban Abasquliyevanın bu vəzifədə özünü doğrultmamasının bir səbəbini də onun keçmiş fəaliyyətində axtarmaq lazım gəlir ki, təəssüf ki, bu dəfə nəticə daha ağırdır.

Anesteziologiya, reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin müdiri Hamlet Mustafayev 10 fevral 1966-cı ildə Qərbi Azərbaycanda Kalinino rayonu Evli kəndində anadan olub. 1983-cü ildə Bakı şəhəri 5 sayılı kimya-biologiya təmayüllü internat məktəbini bitirib. Həmin il N.Nərimanov adına Tibb İnstitutuna daxil olub, 1989-cu ildə institutu fərqlənmə diplomu ilə bitirib.

H.Mustafayev

1989-1990-cı illərdə Akademik Mir-Qasımov adına Respublika Klinik Xəstəxanasında internat-həkim olaraq çalışıb. 1990-cı ildə Sumqayıt şəhər 1 sayılı Doğum evində həkim anestezioloq-reanimatoloq işləyib, 1995-2000-ci illərdə anesteziologiya-reanimasiya şöbəsinin müdiri kimi fəaliyyət göstərmiş. O, 2001-2010-cu illərdə Respublika Doğum Evinə Anesteziologiya-reanimasiya şöbəsinin müdiri, 2010-cu ildən isə Respublika Perinatal Mərkəzində Anesteziologiya-reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışmışdır.

"Bakı" Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov "Yeni Müsavat"a deyib ki, Respublika Perinatal Mərkəzindəki yanğının meydana gəlmə səbəbi, yanğın təhlükəsizliyi sisteminin işlək vəziyyətdə olub-olmaması hələlik tam aydın deyil: "Hazırda istintaq getdikcə ağırlaşdırma növündə qətimkan tədbirləri seçilib. Qeyd edək ki, Respublika Perinatal Mərkəzi 2009-cu ilin dekabr ayında istifadəyə verilib. Mərkəz ana olmağa hazırlaşan qadınlara, o cümlədən dünyaya yenidən göz açan körpələrə yüksək ixtisaslı diaqnostik, konsultativ və müalicə yardımı göstərən yeni tipli səhiyyə müəssisəsidir. Mehriban Abasquliyeva Respublika Perinatal Mərkəzinə 2022-ci ilin dekabrında direktor təyin olunub. Mehriban Abasquliyeva 1980-1986-cı illərdə Azərbaycan Tibb Universitetində (ATU) təhsil alıb. 1986-1987-ci illərdə ATU-da internatura təhsili alıb. 1988-1994-cü illərdə 1 sayılı Qadın məsləhətxanasında həkim-mama-ginekoloq, 1994-1998-ci illər arasında isə baş həkim vəzifəsində çalışıb. 1998-2000-ci illər ərzində 3 sayılı Şəhər Klinik Xəstəxanasında baş həkimin müavini vəzifəsində fəaliyyət göstərmiş. 2000-ci ildən etibarən Sabuncu rayonu 2 sayılı Doğum Evinin baş həkimisi vəzifəsində çalışıb.

1989-1990-cı illərdə Akademik Mir-Qasımov adına Respublika Klinik Xəstəxanasında internat-həkim olaraq çalışıb. 1990-cı ildə Sumqayıt şəhər 1 sayılı Doğum evində həkim anestezioloq-reanimatoloq işləyib, 1995-2000-ci illərdə anesteziologiya-reanimasiya şöbəsinin müdiri kimi fəaliyyət göstərmiş. O, 2001-2010-cu illərdə Respublika Doğum Evinə Anesteziologiya-reanimasiya şöbəsinin müdiri, 2010-cu ildən isə Respublika Perinatal Mərkəzində Anesteziologiya-reanimasiya və intensiv terapiya şöbəsinin müdiri vəzifəsində çalışmışdır.

"Bakı" Hüquq Şirkətinin rəhbəri Natiq Ələsgərov "Yeni Müsavat"a deyib ki, Respublika Perinatal Mərkəzindəki yanğının meydana gəlmə səbəbi, yanğın təhlükəsizliyi sisteminin işlək vəziyyətdə olub-olmaması hələlik tam aydın deyil: "Hazırda istintaq getdikcə ağırlaşdırma növündə qətimkan tədbirləri seçilib. Qeyd edək ki, Respublika Perinatal Mərkəzi 2009-cu ilin dekabr ayında istifadəyə verilib. Mərkəz ana olmağa hazırlaşan qadınlara, o cümlədən dünyaya yenidən göz açan körpələrə yüksək ixtisaslı diaqnostik, konsultativ və müalicə yardımı göstərən yeni tipli səhiyyə müəssisəsidir. Mehriban Abasquliyeva Respublika Perinatal Mərkəzinə 2022-ci ilin dekabrında direktor təyin olunub. Mehriban Abasquliyeva 1980-1986-cı illərdə Azərbaycan Tibb Universitetində (ATU) təhsil alıb. 1986-1987-ci illərdə ATU-da internatura təhsili alıb. 1988-1994-cü illərdə 1 sayılı Qadın məsləhətxanasında həkim-mama-ginekoloq, 1994-1998-ci illər arasında isə baş həkim vəzifəsində çalışıb. 1998-2000-ci illər ərzində 3 sayılı Şəhər Klinik Xəstəxanasında baş həkimin müavini vəzifəsində fəaliyyət göstərmiş. 2000-ci ildən etibarən Sabuncu rayonu 2 sayılı Doğum Evinin baş həkimisi vəzifəsində çalışıb.

225-ci maddənin 3-cü bəndində deyilir: eyni əməllər ehtiyatsızlıqdan iki və daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda - 3 ilədək müddətə müəyyən vəzifə tutmaq və ya müəyyən fəaliyyətlə məşğul olmaq hüququndan məhrum edilməklə 5 ildən 10 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Respublika Perinatal Mərkəzinin direktorunun ittiham olunduğu 314-cü maddə səhlənkarlıq adlanır. Korrupsiya cinayətləri və qulluq mənafeyi əleyhinə olan digər cinayətlər kateqoriyasına aid olan maddənin 1-ci bəndində deyilir: Səhlənkarlıq, yəni vəzifəli şəx-

saatdək ictimai işlər və ya 2 ilədək müddətə islah işləri və ya 2 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 6 ayadək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

314.2. Eyni əməllər ehtiyatsızlıqdan zərərçəkmiş şəxsin ölümünə və ya digər ağır nəticələrə səbəb olduqda - 2 ildən 5 ilədək müddətə azadlığın məhdudlaşdırılması və ya 5 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Mərkəz direktoruna ittiham 314-cü maddəsinin 3-cü bəndi ilə verilib. Bu maddənin 3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş

sin işə vicdansız və ya laqeyd münasibəti nəticəsində öz xidməti vəzifəsini yerinə yetirməməsi və ya lazımi qaydada yerinə yetirməməsi fiziki və ya hüquqi şəxslərin hüquqlarına və qanuni mənafələrinə və ya dövlətin və ya cəmiyyətin qanunla qorunan mənafələrinə mühüm zərər vurulmasına səbəb olduqda - 1500 manatdan 3 min manatadək miqdarda cərimə və ya 240 saatdan 460

əməllər ehtiyatsızlıqdan iki və daha çox şəxsin ölümünə səbəb olduqda - 3 ildən 7 ilədək müddətə azadlıqdan məhrum etmə ilə cəzalandırılır.

Hüquq mərkəzinin rəhbəri deyib ki, mümkündür ki, cinayət işinin gedişatında Respublika Perinatal Mərkəzinin digər şəxsləri də istintaqa cəlb oluna bilər.

□ **E.MƏMMƏDƏLİYEV,**
"Yeni Müsavat"

Qadınların pensiya yaşı artırılır

"Əmək pensiyaları haqqında" Qanuna əsasən, qadınların pensiyaya çıxma yaşı bu il 6 ay artırılacaq.

Modern.az-ın məlumatına görə, indiyə qədər qadınlar 63 il 6 ayda pensiyaya çıxma bilirdilər.

2024-cü il iyulun 1-dən pensiyaya çıxmaq istəyən qadınlardan 64 yaşının olması tələb ediləcək. Qanuna əsasən, qadınlar 2024-cü il iyulun 1-dən 2025-ci il iyunun 30-na kimi 64 yaşında pensiyaya çıxma biləcək.

Yaşı uyğun gələn şəxslərin pensiyaya çıxma bilməsi üçün iki şərtəndən biri ödənilməlidir. Pensiya yaşına çatmış şəxslərin ya pensiya kapitalı minimum pensiya kapitalından (hazırda 40 320 manatdır - red.) çox olmalı, ya da ən azı 25 il siqorta stajına sahib olmalıdırlar.

Pensiya kapitalı anlayışı iki hissədən - fərdi uçot sisteminə yığılan pensiya kapitalından və güzəşt müddətinə görə hesablanan əlavə pensiya kapitalından ibarətdir.

Qeyd edək ki, əlavə stajların hər ilinə görə 306 manat (bu məbləğ inflyasiyaya uyğun olaraq hər il artırılır - red.) pensiya kapitalı hesablanır. Əlavə staja görə kapital da hesablandıqda pensiya yaşına çatmış şəxsin pensiyası 347,22 manat yox, 388,16 manat təşkil edəcək.

Xatırladaq ki, "Əmək pensiyaları haqqında" Qanunun 7-ci maddəsində nəzərdə tutulmuş kişilərin yaş həddi 2017-ci il iyulun 1-dən başlayaraq 2021-ci il iyulun 1-dək, qadınların yaş həddi 2017-ci il iyulun 1-dən başlayaraq 2027-ci il iyulun 1-dək hər il 6 ay artırılır.

Azərbaycanda özəl pensiya fondunun yaradılması ilə bağlı normativ sənədlərin hazırlanması tam yekunlaşıb. Bunu Dövlət Sosial Müdafiə Fondunun sədri Himalay Məmişov qurumun 2023-cü il üzrə hesabat tədbirində deyib. O bildirib ki, sənədlər razılaşdırılması üçün bir ay ərzində dövlət qurumlarına göndəriləcək.

Bəs özəl pensiya fondu nədir? Bu cür fondun yaradılması Azərbaycan üçün nələr vəd edir? Onun üstünlükləri və riskləri nələrdir?

Qeyd edək ki, pensiya təminatının özəl fondlar vasitəsilə həyata keçirilməsi dünyada geniş yayılan bir praktikadır. Hazırda Almaniya, Böyük Britaniya, İrlandiya, Türkiyə və s. ölkələrdə özəl təqaüd fondları fəaliyyət göstərir. Ölkələr fərqli olduğu kimi, özəl pensiya fondlarının fəaliyyəti də fərqli qaydalarla tənzimlənir. Pensiya təminatı sisteminə şəxələndirmə vətəndaşlar üçün seçim imkanı yaradır.

Özəl pensiya fondları sosial sığorta vəsaitlərinin dövr etdirilməsini, pensiyanın təyini və ödənilməsini həyata keçirən bir qurum kimi formalaşdırılır. Dövlət pensiya fondlarından fərqli olaraq özəl pensiya fondu əhalinin öz qazancı hesabına yığıdığı təqaüdlərin saxlanması üçün yaradılan bazadır. Bu fondlar əsasən vətəndaşların ödədiyi sosial sığorta vəsaitlərinin dövrriyyəsinə təşkil edib, ondan əlavə vəsaitlər qazanır. Sonra isə bu vəsaitlər hesabına pensiya təminatını yüksəldir. Ekspertlər qeyd edir ki, qeyri-dövlət pensiya fondlarının yaranması pensiya sığorta sisteminə rəqabəti formalaşdırmaqla yanaşı DSMF-nin dövlət büdcəsinin transfertlərindən asılılığını da azalda bilər.

Milli Məclisin deputatı, iqtisadçı Vüqar Bayramovun fikrincə, Azərbaycanda özəl pensiya fondunun yaradılmasında əsas məqsəd vətəndaşa həm dövlət, həm də özəl fondlar vasitəsi ilə ödəniş etmək imkanı verilməsidir: "Nəticə etibarilə bu, imkan verə bilər ki, vətəndaş dövlət tərəfindən verilən pensiyası ilə yanaşı özəl fondlardan veriləcək yığımlara malik olsun. Bu da vətəndaşlarımızın iki mənbədən pensiya almağına gətirib çıxaracaq.

Fondların yaradılması birmənalı şəkildə vətəndaş-

Özəl pensiya fondu - üstünlükləri və riskləri nələrdir?

Qərb praktikasında işçini işə götürərəkən özəl pensiya sxemi də təklif olunur

lar üçün alternativ yığım imkanı deməkdir".

Vüqar Bayramov həmçinin qeyd edib ki, eyni zamanda fondlar fəaliyyətə başladıqdan sonra pensiyaçıların pensiya məbləğinin artımları ilə müşahidə olunacaq.

Iqtisadi və Sosial Araşdırmalara Yardım İctimai Birliyinin sədri Eyub Kərimli mövzu ilə bağlı "Yeni Məşavət"ə danışib. Ekspert xatırladı ki, dünya təcrübəsində özəl pensiya fondları geniş tətbiq olunur: "Bu, sözsüz ki, təqaüdcülərin hüquqlarının qorunması üçün və gələcəkdə daha çox təqaüd alması üçün müsbət təcrübədir. Və bu təcrübədən bəhrələnmək üçün hesab edərim ki, ölkəmizdə də tətbiq olunması müsbət nəticələr verə bilər.

Bunun bir neçə mənfəi və müsbət xüsusiyyətləri var. Müsbət xüsusiyyət odur ki, təqaüdcülər öz təqaüdlərini hansısa özəl pensiya fonduna həvalə etməklə gələcəkdə pensiya alanda daha çox vəsait əldə edərlər. Belə ki, həmin pensiya fondları bəzən həmin yığılan pensiya məbləğlərinə əlavə faizlər tətbiq edir və bu gələcəkdə bank depoziti kimi bir formada əlavə faizlər alır, doğrudur uzun müddətdən sonra.

Həmçinin özəl pensiya fondları dövlətin sosial yükünü azaldır. Belə ki, məlum olduğu kimi, ölkəmizdə Sosial Müdafiə Fondu yalnız dövlətin nəzarətindədir və hər hansısa artım dövlət büdcəsindən maliyyələşir, amma özəl pensiya fondu özə də artıq pensiyalara artım edə bilər.

Üçüncü məsələ, gələcəkdə pensiya kapitalının varisliyi təmin edilə bilər. Yeni insan müqavilə şərtlərinə uyğun, tutaq ki, pensiya yaşına çatmasa da həmin kapitalı öz varislərinə ötürmək imkanı əldə edə bi-

lir. Bu, həm də insan hüquqlarını bir formada təmin edir. Yəni insan istədiyi bir pensiya fondunda öz pensiya yığımlarını tətbiq edir. Mənfəi cəhət odur ki, bu, uzunmüddətli prosesdir. Məsələn, şəxs özəl fondlarla müqavilə bağlayır və pensiya yığımindan 30 il sonra bəhrələnmə bilər. Amma bu müddət ərzində həmin fondların fəaliyyəti hansı formada baş verəcək, ümumiyyətlə, həmin fondlar fəaliyyət göstərəcək, yoxsa bağlanacaq? Hesab edərim ki, bütün bunlara ciddi dövlət nəzarəti olmalıdır ki, insanlar gələcəkdə zərər çəkməsinlər".

Iqtisadçı ekspert Xalid Kərimli isə özəl pensiya fondunun müsbət xüsusiyyətləri haqda danışib: "Özəl pensiya fondu Azərbaycan üçün yeni anlayışdır. Amma inkişaf etmiş ölkələrdə, xüsusən Avropa və Amerikada bu geniş tətbiq olunan mexanizmdir.

Bu insanlara nə vəd edir?

Məlum olduğu kimi, işçilərin əmək haqqından pensiya fonduna icbari ödənişlər tutulur, sonda dövlət bunun əsasında pensiya ödəyir. Özəl pensiya fondu isə bununla paralel və könüllü şəkildə irəli sürülən mexanizmdir. Yəni burada məcburiyyət deyil, könüllülük prinsipi ön plandadır. Bu barədə qanunvericilik əsasları ortaya çıxdıqdan sonra daha dəqiq şərh bildirmək mümkün olacaq.

Qərb praktikasında adətən iş yeri işçini işə götürərəkən iş təklifi paketində özəl pensiya sxemi də təklif olunur. Amma iş yeri bu təklifi verməyəndə belə işçi onu seçə bilər. Yeni bu məcburi deyil. Qərbdə müxtəlif cür pensiya planları olur. Məsələn, pensiya yaşına çatdıqda ya məbləğ birdəfəlik verilir, ya da əlavə olaraq stabil bölünür. Yeni

dövlətin verdiyi pensiyadan əlavə özəl pensiya da ödənilir. Bunun üstünlüyü ondan ibarətdir ki, bu fond peşəkar menecerlər tərəfindən idarə olunur və əlavə gəlir də vəd edir. Belə ki, yatırım risksiz alətlərə yatırılır, əlavə gəlir gətirilir və bu gəlirdən fondun idarəetmə xərcləri çıxıldıqdan sonra qazanc pensiya fondunun iştirakçılarına qalır. Yeni məvəcib passiv qalmır, istifadə olunur, amma risksiz formada.

Iqtisadiyyat üçün faydası ondan ibarətdir ki, ölkəmizdə uzunmüddətli kredit götürmək olmur, yalnız ipoteka krediti mövcuddur. Amma özəl pensiya fondu uzunmüddətli maliyyə resurs mənbəyi formalaşdırır".

Bəzi ekspertlər özəl pensiya fondlarının yaradılmasının risklərindən danışarkən bildirir ki, 2008-ci il maliyyə böhranından sonra dünyada bir çox özəl pensiya fondlarının aktivləri dəyərsizləşib və öhdəliklərini yerinə yetirə bilməyiblər. Əksər ölkələrdə dövlətin dəstəyi ilə bu fondlar vətəndaşlar qarşısında öhdəliklərini yerinə yetirsələr də, bir sıra ölkələrdə bu baş tutmadı və ciddi problemlər ortaya çıxdı.

Qeyd olunur ki, risklərdən biri də Azərbaycan vətəndaşının məsələyə baxışındadır. Belə ki, vətəndaşlar özəl sektora

uzunmüddətli dövrdə güvənmirlər. Baxmayaraq ki, bank sektorunda əmanətlərin sığortalanması mexanizmi var. 100 min manata qədər əmanətlər müəyyən şərtlər daxilində sığortalanır. Ancaq yəne də vətəndaşlar əmanətlərini qısamüddətli dövrdə yerləşdirirlər.

□ **Xalidə GƏRAY**
"Yeni Məşavət"

Mərkəzi Bank uçot dərəcəsinə sabit saxlayacaq

Niderlandın beynəlxalq bank və maliyyə xidmətləri korporasiyası ING (Internationale Nederlanden Groep) Azərbaycanda pul siyasəti ilə bağlı proqnozunu sabit saxlayıb.

ING Azərbaycan Mərkəzi Bankının (AMB) 2024-cü il üzrə uçot faiz dərəcəsi üzrə proqnozunu dəyişməyərək 8% müəyyən edib.

ING-nin proqnozuna görə, AMB yalnız 2025-ci ilin birinci rübündə uçot dərəcəsinə 7,75%-ə endirəcək, ilin sonunda isə bu, 7%-ə qədər azaldılacaq.

Qeyd edək ki, Mərkəzi Bank son iki qərarı ilə uçot dərəcəsinə endirib. Sonuncu dəfə ötən il dekabrın 20-də Azərbaycan Mərkəzi Bankının İdarə Heyətinin qərarı ilə uçot dərəcəsi 8,5%-dən 8.00%-ə, faiz dəhlizinin aşağı həddi 7.0%-dən 6,5%-ə, faiz dəhlizinin yuxarı həddi isə 9,5%-dən 9.0%-ə kimi azaldılıb. AMB bu il ilk dəfə yanvarın 31-də uçot dərəcəsi ilə bağlı qərarını açıqlayacaq.

İlin ilk konteyner qatarı Azərbaycana çatdı

Çindən yola salınan 2024-cü ilin ilk konteyner blok qatarı Azərbaycana çatıb.

Bu barədə "Azərbaycan Dəmir Yolları" QSC-nin törəmə şirkəti olan "ADY Konteyner" MMC-dən bildirilib.

Məlumatla görə, Çinin Sian şəhərindən çıxan blok qatarı artıq Bakı limanındadır. Konteynerlər çox qısa müddətə, cəmi 11 günə Azərbaycana çatdırılıb. Yüklər Qazaxıstanın Aktau limanından Ələt limanına Qazaxıstanın "Berkut" fider gəmisi vasitəsilə gətirilib.

Qatar 55 konteynerdən ibarətdir. Hər biri 40 futluq olan konteynerlərdə ölkəmizə elektromobillər, tikinti materialları, müxtəlif ölçülü borular və digər məhsullar çatdırılıb.

Konteynerlər Abşeron Logistika Mərkəzində sifarişçilərə təhvil verəcək.

Yaxın günlərdə Siandan Bakıya daha bir konteyner blok qatarı yola salınacaq.

"ADY Konteyner" konteyner blok qatarlarının təşkili istiqamətində Çin şirkətləri ilə əməkdaşlığı davam etdirir.

Xəbər verdiyimiz kimi, 2024-cü il yanvarın 1-dən Türkmənistan qazının İran üzərindən Azərbaycana svop nəqli dayanıb. İran Milli Qaz Şirkəti tərəflər arasında danışıqların davam etdiyini və razılıq əldə edildikdən sonra qaz nəqlinin bərpa oluna biləcəyini bildirib.

Türkmənistan, İran və Azərbaycan arasında qaz mübadiləsinə dair saziş 2021-ci ilin sonunda imzalanıb. Azərbaycan Türkmənistan qazı 2022-ci ilin yanvarından almağa başlayıb. Həmin il 0,9 milyard kubmetr, 2023-cü ildə isə 2,6 milyard kubmetr qaz alınıb.

Mütəxəssislərin fikrincə, razılaşma hər üç tərəf üçün faydalıdır. Azərbaycan türkmən qazını nisbətən ucuz alıb daxili tələbatı yönəldir, əvəzində isə Cənub Qaz Dəhlizi vasitəsilə Avropaya daha çox qaz nəql etmək imkanı əldə edir. İran öz şimal rayonlarının qaza olan tələbatını tranzit haqqı olaraq aldığı Türkmənistanın tədarükələri hesabına ödəyir. Türkmənistan da öz növbəsində qaz ixracını şaxələndirir.

Ölkələrin hökumətləri mövcud vəziyyəti şərh etməsələr də, hökumətdəki mənbə "Trend"ə bildirib ki, Azərbaycan 2024-cü ildə Türkmənistan 3 milyard kubmetrə qədər qaz almaq niyyətindədir. Lakin tərəflər kommersiya şərtləri ilə bağlı razılığa gələ bilməyiblər.

Amsterdamsda yerləşən Turkmen.news saytı daha ətraflı məlumat yayıb. Saytın istinad etdiyi anonim mənbələr iddia edir ki, kommersiya mübahisələri ilk növbədə qazın qiymətini nəzərdə tutur. Çünki türkmən tərəfi mübadilə sxemi ilə Azərbaycana verdiyi yanacağa yüksək qiymət tələb edir: "Azərbaycan tərəfi qazın min kubmetri üçün 135-140 dollar təklif edir və Türkmənistan tərəfi bu qiyməti birja qiymətləri ilə müqayisədə çox aşağı hesab edir. Çünki birjada qiymətlər bu məbləğdən ən azı iki dəfə bahadır".

İkinci səbəb isə Türkmənistan artan daxili tələbat səbəbindən ixrac üçün yetərli qaz həcmələrinin olmamasıdır. Bildirilir ki, "Türkmənqaz" xarici tərəfdaşlarla müqavilə bağlayan zaman ixrac potensialını həmişə üstələyir və bu, sistemli problemdir.

"İnterfaks-Azərbaycan" agentliyinə neft-qaz bazarındakı mənbə bildirib ki, Aşqabadla İran vasitəsilə svop müqaviləsi uzadılmasa, Azərbaycan 2024-cü ildə Türkmənistan qazı idxalı olmadan qala bilər: "2024-cü ildə Azərbaycanda

Türkmənistanla Azərbaycan arasında qazpuluna görə narazılıq

Ekspert: "Türkmən qazını rahatlıqla Rusiya qazı ilə əvəzləyə bilərik"

ilk növbədə "Ümid" və "Abşeron" qaz-kondensat yataqlarından daxili bazara əmtəəlik qaz tədarükünün həcmində əhəmiyyətli artımın proqnozlaşdırıldığını nəzərə alsaq, Türkmənistan qazı idxalına ehtiyac qalmaya bilər".

Mənbənin sözlərinə görə, "Ümid" yatağında yeni hasilat quyularının istismara verilməsi ilə əlaqədar qaz hasilatı sürətləndirilir. Bu yataqdan illik qaz hasilatının 2023-cü ildəki təxminən 2 milyard kubmetrdən 2024-cü ildə 3 milyard kubmetrə qədər artacağı gözlənilir.

Mənbə qeyd edib ki, "Abşeron" yatağında qaz hasilatı bu il pik həddə çatacaq və ötən ilki 0,7 milyard kubmetrə nisbətə 1,5 milyard kubmetr təşkil edəcək: "Bu və digər yataqlardan (ARDNS, Şahdəniz və "Azəri-Çıraq-Günəşli" yataqlar blokundan - red.) daxili istehlaka yönəldilən təxminən 17 milyard kubmetr həcmində qaz Azərbaycanın qaza olan tələbatını və Gürcüstana tədarükü ilə bağlı müqavilə öhdəliklərini yerinə yetirməsini tam təmin edir".

Xəbər verdiyimiz kimi, Azərbaycan hökuməti 2024-cü ildə ölkədə qaz hasilatını 49 milyard 63,6 milyon kubmetr, o cümlədən əmtəəlik qazı 36 milyard 779,6 milyon kubmetr həcmində proqnozlaşdırır.

2022-ci ildə Azərbaycanın daxili bazarında qaz istehlakı 14 milyard kubmetrə yaxın olub. 2023-cü il üçün isə istehlak məlumatları hələ dərc edilməyib.

Enerji sahəsində ekspert Umud Şokri "İran International" üçün yazdığı məqalədə bildirir ki, Türkmənistan təkcə Azərbaycanla svop mübadiləsi çərçivəsində deyil, həm də İrana qazın birbaşa müqavilə tədarükünü də dayandırır. İran Milli Qaz Şirkətinin (NIGC) statistik məlumatlarına istinad edən ekspert qeyd edib ki, cari maliyyə ilinin ilk dörd ayında (2023-cü il martın 22-dən başlayıb) İran 775 milyon kubmetr türkmən qazı alıb.

Türkmənistan qaz tədarükü son iki ildə təkcə qışda deyil, həm də yaz və yay aylarında da qaz çatışmazlığının yaşandığı İran üçün kritik əhəmiyyət kəsb edir. Qaz qıtlığı yarandıqda sənaye müəssisələri mazutdan istifadə etməli olur ki, bu da şəhərlərin üzərində qatı dumanın əmələ gəlməsinə səbəb olur.

Azərbaycana svop tədarükələrinə gəlməyə, onların dayandırılmasına səbəb, Şokri-nin iddiasına görə, Azərbaycanın əvvəllər türkmən qazını Avropaya reeksport etməsi olub. Lakin o, öz iddiasını özü yalanlayır. Belə ki, iranlı ekspert qeyd edir ki, 2022-ci ildə Avropa bazarında qazın min kubmetrinin qiyməti 1000 dolları ötsə də, 2023-cü ildə bu, 350 dollara düşüb. Bundan əlavə, İran Türkmənistan qazını Azərbaycana çatdırmaq üçün nəql olunan həcm 15 faizini tələb edir (müqayisə üçün qeyd edək ki, Gürcüstan və Türkiyə tranzit üçün qazın dəyərinin 5 faizini alır - red.) Gürcüstan və Türkiyə üçün verilən 5 faizlik

həcmi də nəzərə alsaq, Azərbaycan türkmən qazını Avropaya özünə zərər etməklə reixrac etməlidir ki, bunun qeyri-real olduğunu əlavə sübut etməyə ehtiyac yoxdur. Çünki Azərbaycan Dövlət Statistika Komitəsinin rəsmi bülletenində əksini tapan məlumatdan aydın olur ki, 2023-cü ilin 10 ayında Türkmənistan alınan qazın hər min kubmetri üçün Bakı Aşqabada 143 dollar ödəyib. İrandan başlayaraq, Avropaya çatana qədər ödənilən nəql haqqını da üzərinə əlavə etdikdə, reixracın iqtisadi baxımdan səmərəsiz olduğu aydın görünür.

Enerji məsələləri üzrə ekspert İlham Şabanın sözlərinə görə, Azərbaycanın bu il Türkmənistan 3 milyard kubmetr qaz almaq planının olmasına dair iddialar əsassızdır: "Bilirsiniz, əsas problem ondadır ki, qaz alqı-satqısını həyata keçirən hər iki ölkənin - həm Azərbaycan, həm də Türkmənistanın müvafiq qurumları məsələ ilə bağlı heç bir açıqlama vermirlər. Bu isə müxtəlif iddiaların, şərhlərin meydana çıxmasına səbəb olur. Düşünürəm ki, tərəflərin susqunluğu ondan xəbər verir ki, əsas problem kommersiya xarakterlidir. Bizə elə də böyük həcm lazım deyil. Artan istehlak şəraitində bizə ən uzağı 1 milyard kubmetr qaz lazım ola bilər. Bu baxımdan, İran tərəfinin, digər mənbələrin səsləndirdiyi 2-3-4 milyard kubmetrlik ticarətə dair iddialar reallığı əks etdirmir. Hər şeydən əvvəl ona görə ki, Türkmənistan İrana 20

milyard kubmetr də qaz ötürmək texniki baxımdan mümkündür, amma İrandan Azərbaycana belə imkan 2 milyard kubmetrdən yuxarı deyil. Bu həcm əvvəl 1 milyard kubmetr idi, Astara kompressor stansiyası modernləşdirildikdən sonra 2 milyarda qaldırıldı".

Ekspert bildirir ki, Azərbaycanın Türkmənistan qaz almasını daimi davam etdirmək niyyəti yoxdur: "Bu, müəyyən dövr üçün lazımdır Bakıya. Biz 2016-cı ildə də zərurət yarananda Türkmənistan 1.2 milyard kubmetr qaz almışıq. Sonra ehtiyac yaranmayıb, nəql davam etdirilməyib. İndi də bizim üçün qısamüddətli dövrdə lazımdır Türkmənistan qazı. Belə halda İrandan qaz nəqli sistemində əlavə sərmayə qoyub imkanlarını artırmağa da ehtiyac qalmır. Qiymətinə gəlməyə, həm Avropada, həm Asiyada qaz qiymətləri 2022-ci ilə müqayisədə 3 dəfəyə yaxın aşağı düşüb. İndi türkmənlər bizdən 2022-ci ilin qiymətini tələb edərsə, onların nə qədər reallıqdan uzaq olduğunu söyləməyə ehtiyac yoxdur".

Qeyd edək ki, Türkmənistanın xarici alıcılarla bağladığı qaz ixracına dair müqavilələr üzrə öhdəliklərinə əməl etməsi adi hal alıb. Hətta əsas alıcı olan Çinə də Aşqabad müqavilə öhdəliklərində nəzərdə tutulan həcmi tam təmin edə bilmir. Bunun isə əsas səbəbi yataqların işlənməsinə sərmayə qoyulmasıdır: Aşqabad bu sahədə daim xarici tərəfdaşların maliyyəsinə yararlanmağa çalışır. Çinə çəkilən kəmərlərin tikintisi, onlarla nəql olunan qazın hasil olunduğu yataqların işlənməsi demək olar ki, bütünlüklə Pekinin vəsaitləri hesabına maliyyələşdirilib.

Yataqlara hər hansı investisiya qoyuluşu etmədən ixrac müqavilələrinin imzalanması sonda Aşqabadın öhdəliklərdən yayınmaq üçün bəhanələrə əl atmasına gətirib çıxarır. Belə görünür ki, Azərbaycandan qiymətin artırılması tələbi də belə bəhanələrdən biridir. Çünki ötən ilin avqust ayında Özbəkistan Türkmənistanla ildə 2

milyard kubmetrə qədər türkmən qazının tədarükünə dair müqavilə bağlayıb. Özbəkistanın Energetika Nazirliyinin rəhbəri Jurabek Mirzamaxmudov bildirib ki, tərəflər həmçinin uzunmüddətli müqavilə üzərində işləyirlər - daha uzun müddətə və təchizatın artırılması üçün.

2023-cü il noyabrın 8-də "Türkmənqaz"ın rəhbəri və İraqın energetika naziri Ziad Əli Fadel qazın alqı-satqı müqaviləsinin əsas kommersiya şərtləri haqqında protokol imzalayıblar, Türkmənistan Xarici İşlər Nazirliyinin yaydığı məlumata görə, sənədə əsasən, beş il ərzində svop sxemi üzrə İran vasitəsilə İraqa ildə 9 milyard kubmetr türkmən qazı (gündə təxminən 25 milyon kubmetr) nəql ediləcək. Lakin hələlik bu nəqlin başlandığına dair hər hansı məlumat verilmir.

Əvəzində Türkmənistan tərəfi qaz yataqlarına xarici sərmayə cəlb etməyə çalışır. Belə ki, yanvar ayında "Türkmənqaz" və Əbu-Dabi Milli Neft Şirkəti (ADNOC) Türkmənistanın ən böyük qaz yatağı olan "Qalkınış"ın işlənməsi üzrə əməkdaşlığa dair anlaşma memorandumu imzalayıb. "Neytral Türkmənistan" rəsmi qəzeti xəbər verir ki, sənəd Türkmənistan Xalq Şurasının sədri Qurbanqulu Berdiməhəmmədovun BƏƏ-yə səfərinin yekunları üzrə imzalanıb. Memorandum tərəflərin "Qalkınış" yatağının üçüncü mərhələsinin işlənməsinə strateji tərəfdaşlar cəlb etmək niyyətini, yataqdan hasil olunan qazı region ölkələri və digər bazarlara çatdıracaq qaz kəməri infrastrukturunun tikintisi üçün enerji layihələrinin həyata keçirilməsində mümkün iştirakını nəzərdə tutur.

İ.Şabana görə, Türkmənistan qazı olmasa, Azərbaycan daxili tələbatı üçün Rusiyadan qaz ala bilər: "Zərurət yaranarsa, Rusiyadan alışı artırmaq mümkündür. 2023-cü ildə biz Rusiyadan aldığımız qazın bir hissəsini onun cənub bölgələrinə qaytarmışıq. Ölkələr arasındakı infrastruktur imkan verir ki, alış həcmələrini bir neçə dəfə artırıq".

□ **Dünya SAKİT, "Yeni Müsavat"**

MUSAVAT

Son səhifə

N 5 (8378) 12 yanvar 2024

Yanvar

Oğlunu illərlə kasıb mühitdə böyüdən çinlinin milyonçu olduğu ortaya çıxdı

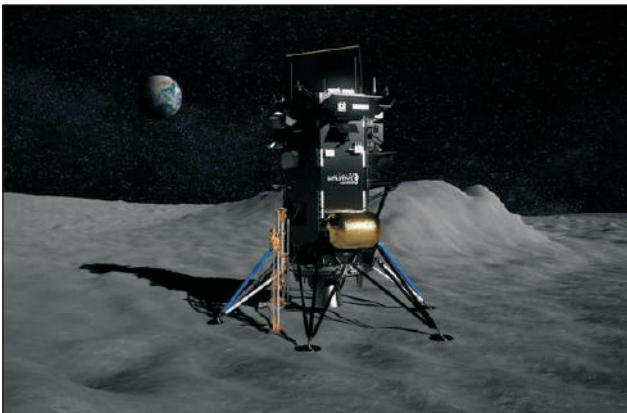
Milyonçu ata 20 il ərzində özünü kasıb kimi göstərərək və oğluna əslində zəngin olduğunu deməyib. Qərribə hadisə Çində baş verib. Oğlunun sözlərinə görə, atası borclarına görə həmişə narahatlıq keçirib, ayı-aya güclə caladığını bildirib və kasıblıqdan şikayətlənib. Gənc universiteti bitirdikdən sonra ailəyə maddi yardım üçün iş axtarmağa başlayıb. Bu zaman atası onu səmimi söhbətə dəvət edib və əslində malikanələri, şəxsi şirkəti və səkkiz maşını olduğunu deyib. Hazırda oğlan atasının şirkətində işləyir. Bununla belə, o, işə limumuzində deyil, köhnə mopedində gedir.

Çaydanı iki dəfə qaynatmaq doğrudur?

Bir çox insanlar qəhvə və ya çay hazırlamaq üçün çaydanı bir neçə dəfə qaynadır. Ekspertlərin fikrincə, bu, sağlamlığa ciddi zərər verə bilər. Bəs suyu necə düzgün qaynatmaq olar? Qaynama zərərli mikroorqanizmləri məhv etməyə imkan verir, lakin duzların və müxtəlif çirklərin konsentrasiyasının artmasına səbəb olur. Heç bir halda suyu yenidən qaynatmaq və ya qaynadılmış suya yeni bir hissə əlavə etməmək olmaz. Çaydanı su ilə doldurmadan əvvəl qalan suyu tamamilə boşaltmaq lazımdır.

Aya içində mem olan bağlama göndərildi

Beynəlxalq logistika şirkəti DHL tarixdə ilk dəfə Aya kommersiya bağlaması göndərüb. Onun içərisində Yerdən suvenirlər dəsti olub. Bu, "MoonBox" layihəsi çərçivəsində həyata keçirilib. Şirkət Yerə peykəyə yadda qalan əşyalar çatdırmaq istəyənlərdən 100 mindən çox müraciət qəbul edib. İlk partiya üçün 150 obyekt seçilib. Onların arasında Everest dağının zirvəsindən bir daş, Belçikadan bir zaman kapsulu, "Reddit" internet forumundan seçilmiş paylaşımlar, kosmos turistinə mərhum astronaut atasına məktubu və internet memə çevrilən "Dogecoin" kriptovalyuta nişanının fiziki surəti olub. Bildirilir ki, istənilən əşyanın Aya göndərilməsinin dəyəri 460 dollardan 26 min dollara qədərdir.

30 yaşdan sonra bunları yemək olmaz

Şəkər zülalla reaksiyaya girərək kollagen və elastin liflərini zədələyir, nəticədə dərinin qocalma prosesini sürətləndirir. Odur ki, 30 yaşdan sonra şəkərdən imtina etmək məsləhətdir.

Publika.az xəbər verir ki, Xüsusilə qlisemik indeks bu sözləri sağlam qidalanma üzrə ekspert, şəkərsiz zülallı desertlər istehsalçısı "Fit Kit"-in məhsul meneceri Artyom Veris Gazeta.ru-ya müsahibəsində deyib. Ekspert həmçinin gəncliyi uzatmağa kömək edən məhsullardan söz açıb.

Onun sözlərinə görə, ağ şəkər çox yüksək kalorilidir. Xərclədiyinizdən daha çox kalori qəbul etsəniz, təbii çəkiniz qaçılmaz olaraq artacaq. Daha ağır təsirlərə metabolik pozğunluqlar, hüceyrələrin insulina həssaslığının azalması və tip 2 diabet daxildir. Buna görə şəkəri təzə tərəvəzlərlə və liflə zəngin meyvələrlə əvəz etmək daha yaxşıdır.

Qanda şəkər səviyyəsinin nə qədər yüksəldiyini göstərən qidaların qlisemik indeksini də izləmək lazımdır.

Xüsusilə qlisemik indeks 60-dan yuxarı olan kartof, ağ çörək, qarpız, cips, bəzi soslar və qazlı sular alarkən diqqətli olmaq lazımdır.

Yarımfabrikat qırmızı ət məhsullarını da çox miqdarda istehlak etmək də zərərli olur, onlar hipertoniya, ürək-damar xəstəliklərinin və 2-ci tip diabetin inkişafına səbəb ola bilər. 30 yaşdan sonra kolbasa, sosiska, basdırma, ət konservləri və bənzərləri pəhrizinizdən xaric etmək tövsiyə olunur. Alternativ olaraq, Veris qaynadılmış və bişmiş hinduşka, toyuq və mal ətini təklif edib.

"Ancaq avokado, badımcan, qoz-fındıq, göbək və qlisemik indeks aşağı olan digər qidalar daha tez-tez istehlak edilməli və pəhrizin əsasını təşkil etməlidir", - diyetoloq yekunda bildirib.

Türkiyədə fincana təbəssüm emojişi çəkən barista döyüldü

Türkiyənin Bakırköy bölgəsində bir kişi sevgilisi ilə gəldiyi kafenin baristasını döyüb. Məlumatla görə, bir nəfər sevgilisi ilə kafeyə gedib və qəhvə sifariş verib. Sifarişləri hazırlayan barista qadının qəhvə fincanının üzərinə təbəssüm emojişi çəkib. Buna görə kişi barista ilə mübahisə etməyə başlayıb. Mübahisə böyüdükcə qəzəbli şəxs köynəyini çıxararaq baristaya hücum edib, onu yumruqlayaraq döyüb.

Günahsız yerə 44 il həbsdə yatdı

ABŞ-da günahsız yerə 44 il həbsdə yatan şəxsə 25 milyon dollar təzminat ödəniləcək. ABŞ-ın Şimali Karolina ştatında 54 yaşlı qadına təcavüz ediyinə görə 44 il həbs yatan qadın Ronnie Lonqun günahsız olduğu ortaya çıxıb. ABŞ Apellyasiya Məhkəməsinin hakimi Stefani Tacker açıqlamasında polis qəsdən maddi sübutları gizlətdiyini bildirib. Bu, bəlli olduqdan sonra 27 avqust 2020-ci ildə Lonq haqqında hökm ləğv edilib.

Haqsız yerə 44 il həbsdə olan Lonqun vəkili 25 milyon dollarlıq təzminatı ən böyük məhkumluq zərərlərindən biri kimi qiymətləndirib. ABŞ mətbuatında yer alan məlumata görə, 68 yaşlı Ronnie Lonq 1976-cı ildə, yəni 21 yaşında olarkən ağdərili qadını oğurlamaqda və zorlamaqda günahlandırılıb. O, iki dəfə ömürlük həbs cəzasına məhkum edilib.

Bunları bilirsinizmi?

- * Yanmış yerə yumurta ağında isladılmış əski qoyurlar. Bu ağrını azaldır və yara daha tez sağalır. Yanmış yerə tünd çay, marqanez məhlulu da qoymaq faydalı olur.
- * Yorğunluğu götürmək üçün ayaqları duzlu suyla vanna etməkdə fayda var.
- * Çatlamış dərinin qəhvə xıltı ilə ovxaladıqda əllərin dərisi yumşaq və elastik olur.
- * Yatarkən başınızın altına hündür yastıq qoymayın, yoxsa boynunuzun dərisi qırışar.
- * Üzün dərisini çirkin göstərən ölmüş dəri toxumalarıdır. Vaxtaşırı bu toxumalardan azad olmaq lazımdır. Dəridə olan ölü toxumaları sərt liflərlə təmizləmək olmaz. Skrablar dərinin belə toxumalardan təmizləmək və yeni dərinin üzə çıxmasına şərait yaratmaq üçündür.
- * Ömrünü tamamlayan saçların 1-2%-nin töküldükdən sonra yerinə yeni tük gəlir.
- * Saç tökülməsinin qarşısını almaq üçün ilk növbədə onun əmələgəlmə səbəbini aradan qaldırmaq lazımdır.
- * Ayaq dırnaqlarında olan göbəkəklərdən xilas olmaq üçün alma sirkəsini ilıq suya töküüb ayaqları vanna etmək lazımdır. Bu proseduru göbəkək əlamətləri aradan qalxana qədər bir neçə dəfə etmək lazımdır.

Var-dövlət kasıblara necə təsir edir?

Kaliforniya Universitetinin (ABS) psixoloqları müəyyən ediblər ki, kasıb doğulan və yalnız sonradan varlanan insanlar əvvəldən varlı ailədə doğulanlarla müqayisədə yoxsulların problemlərinə daha az həssas yanaşırlar.

Bu barədə araşdırmanın nəticələri "Social Psychological and Personality Science" jurnalında dərc olunub. Ancaq adətən insanlar bunun əksini düşünürlər. İnsanların fikrincə, təkbəşinə sıfırdan sərvət qazanmış və oxşar çətinlikləri yaşayıb onları aradan qaldıran insanlar yoxsulları daha çox başa düşür və onlara payı göstərir.

Bu elmi işdə 2 000-dən çox insan iştirak edib, onların bir hissəsi təkbəşinə uğur qazanan, digər hissəsi isə imkanlı ailədə doğulan insanlar olub. Nəticələr göstərdi ki, varlı insanların kasıblarla necə rəftar etməsi ilə bağlı ictimai gözləntilər çox vaxt yanlışdır. İnsanlar ümumiyyətlə sonradan varlananları, var-dövlət içində doğulanlardan daha çox kasıblara mərhəmət göstərdiklərini hesab edirlər. Lakin sonrakı araşdırmalar bu inamı təkrar edərək, sonradan varlananların əslində kasıb insanlara daha az mərhəmət hissi bəsləmələri və qazandıqlarını bölüşmək istəmədiklərini göstərdi.

Avtobus və metronun insan sağlamlığı üçün təhlükəsi

İnsanların sıx olduğu nəqliyyat vasitələrində xəstəliklərin mövcudluğu və yoluxma qaçılmazdır. Nəqliyyat vasitələrindəki xəstəliklərdən həm sərinləşinlər, həm də sürücülər eyni dərəcədə əziyyət çəkirlər. Yoluxucu xəstəliklərin yayılması üçün əla mühit olan ictimai nəqliyyat vasitələrində, xüsusilə də metro və trolleybusda bakteriya və viruslar asanlıqla hava damcı və fiziki təmas yolu ilə ötürülür. Elm adamları ictimai nəqliyyatın SARS xəstəliyinə necə təsir etdiyini araşdırıb. Araşdırmanın nəticəsinə görə, bir şəxs 5 gün ardıcıl tramvay və ya trolleybusdan istifadə edərsə, yoluxma riski 6 dəfə artır.

Bundan əlavə, vərəm, qızılca kimi yoluxucu və daha ciddi xəstəliklərə tutulma ehtimalı da yüksəkdir. Həmçinin, təkcə şəhər daxilində gündəlik istifadə edilən nəqliyyat vasitəsində deyil, həm də qatar və ya şəhərlərarası avtobusla nadir səyahətlər də eyni səviyyədə təhlükəlidir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Sifariş: 82

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500